

**A Bihari-legelő (HUHN20101)
kiemelt jelentőségű természetmegőrzési terület
Natura 2000 fenntartási terve**

Debrecen
2020.

Készítette
Hortobágyi Nemzeti Park Igazgatóság

Együttműködő partner
BioAqua Pro Környezetvédelmi Szolgáltató és Tanácsadó Kft.
Bogland Természet-, és Környezetvédelmi Betéti Társaság
E-misszió Természet- és Környezetvédelmi Egyesület

Vezető szakmai koordinátor
Kapocsi István

Szakmai koordinátor
Lesku Balázs
Dr. Müller Zoltán
Dr. Kiss Béla

Vezető természettudományi szakértő
Dr. Gulyás Gergely

Vezető agrárgazdálkodási szakértő
Hasznosi László

Közreműködő szakértők
Dr. Gulyás Gergely
Horváth Dénes
Kun András
Lukács Attila
Polyák László
Dr. Sum Szabolcs
Szabó Gyula
Tóth Pál
Tokaji Kitti
Simay Gábor

© Hortobágyi Nemzeti Park Igazgatóság 2020.

Tartalomjegyzék

I. Natura 2000 fenntartási terv

1. A terület azonosító adatai.....	5
1.1. Név	5
1.2. Azonosító kód.....	5
1.3. Kiterjedés.....	5
1.4. A kijelölés alapjául szolgáló fajok és/vagy élőhelyek	5
1.4.1. Jelölő élőhelyek.....	5
1.4.2. Jelölő ajok	5
1.5. Érintett települések	5
1.6. Egyéb védeltségi kategóriák	6
1.7. Tervezési és egyéb előírások	7
1.7.1. Természetvédelmi kezelési terv.....	7
1.7.2. Településrendezési eszközök.....	7
1.7.3. Körzeti erdőtervek és üzemtervek.....	7
1.7.4. Tájegységi vadgazdálkodási tervek és vadgazdálkodási üzemtervek	7
1.7.5. Halgazdálkodási tervek	7
1.7.6. Vízgyűjtő-gazdálkodási terv.....	8
1.7.7. Egyéb tervek.....	8
2. Veszélyeztető tényezők.....	9
3. Kezelési feladatok meghatározása.....	11
3.1. Természetvédelmi célkitűzés, a terület rendeltetése	11
3.2. Kezelési javaslatok.....	11
3.2.1. Élőhelyek kezelése (Kezelési egységek – KE).....	12
3.2.2. Élőhelyrekonstrukció. és élőhelyfejlesztés.....	22
3.2.3. Fajvédelmi intézkedések	23
3.2.4. Kutatás, monitorozás	24
3.2.5. Mellékletek.....	24
3.3. A kezelési javaslatok megvalósításának lehetséges eszközei a jogi háttér és a tulajdonviszonyok függvényében	26
3.3.1. Agrártámogatások.....	26
3.3.2. Pályázatok	33
3.3.3. Egyéb.....	33
3.4. A terv egyeztetési folyamatának dokumentációja	33
3.4.1. Felhasznált kommunikációs eszközök	33
3.4.2. A kommunikáció címzettjei.....	33
3.4.3. Egyeztetés hatósági és területi kezelő szervekkel	35

I. Natura 2000 fenntartási terv

1. A terület azonosító adatai

1.1. Név

Tervezési terület neve:	Bihari-legelő kiemelt jelentőségű természetmegőrzési terület (kjTT)
-------------------------	---

1.2. Azonosító kód

Tervezési terület azonosítója:	HUHN20101
--------------------------------	-----------

1.3. Kiterjedés

Tervezési terület kiterjedése:	2644,04 ha
--------------------------------	------------

1.4. A kijelölés alapjául szolgáló fajok és/vagy élőhelyek

A jelölő élőhelyek és fajok felsorolásánál a Natura 2000 terület adatlapjának 2018. évi változatát vettük alapul.

1.4.1. Jelölő élőhelyek

- 1530* - Pannon szikes sztyeppék és mocsarak

*: kiemelt jelentőségű jelölő élőhely

1.4.2. Jelölő ajk

- Kisfészekű aszat (*Cirsium brachycephalum*)
- Nagy szikibagoly (*Gortyna borelii lunata*)
- Nagy tűzlepke (*Lycaena dispar*)
- Vöröshasú unka (*Bombina bombina*)

1.5. Érintett települések

Hajdú-Bihar megye: Berettyóújfalu, Mezőpeterd, Váncsod

A tervezési terület által érintett helyrajzi számok listáját az európai közösségi jelentőségű természetvédelmi rendeltetésű területekkel érintett földrészelekről szóló 14/2010. (V. 11.) KvVM rendelet (a továbbiakban: KvVM rendelet) tartalmazza. A Natura 2000 területek által érintett helyrajzi számokat és így a Natura 2000 jogi státuszt is a KvVM rendelet rögzíti, térképi megjelenítéssel is. A jogi jelleg a megosztással keletkező utód helyrajzi számokra is kiterjed.

Település	Megye	Érintett terület		A település területének érintettsége(%)
		(ha)	(%)	
Berettyóújfalu	Hajdú-Bihar megye	1594,49 ha	60,31%	9,32%
Mezőpeterd	Hajdú-Bihar megye	211,17 ha	7,99%	11,58%
Váncsod	Hajdú-Bihar megye	838,36 ha	31,71%	24,38%

1.6. Egyéb védettségi kategóriák

A tervezési terület 1230,35 -on a Bihari-sík Tájvédelmi Körzetet (teljes kiterjedés: 17095 ha) érinti (4/1998. (II.20.) KTM rendelet a Bihari-sík TK létesítéséről)

A tervezési terület 729,37 ha-on a Bihari-legelő Természetvédelmi Területet (teljes kiterjedés: 770,3 ha) érinti (39/2007. (X.18.) KvVM rendelet a Bihari-legelő természetvédelmi terület védettségének fenntartásáról)

A tervezési terület 2352,83 ha-on átfed a Bihar különleges madárvédelmi területtel (HUHN10003).

A tervezési terület az Országos Ökológiai Hálózat magterület (94,47%), puffertérület (4,44%) és ökológiai folyosó (0,89%) övezetével egyaránt átfed.

Típus	Kód	Név	Átfedés (ha)	Átfedés (%)	Kapcsolódó jogszabály száma
tájvédelmi körzet	284TK/98	Bihari-sík Tájvédelmi Körzet	1230,35ha	46,53%	4/1998. (II.20.) KTM rendelet a Bihari-sík TK létesítéséről
természetvédelmi terület	TT	Bihari-legelő Természetvédelmi Területet	729,37ha	27,59%	39/2007. (X.18.) KvVM rendelet a Bihari-legelő természetvédelmi terület védettségének fenntartásáról
különleges madárvédelmi terület	KMT	Bihar különleges madárvédelmi területtel (HUHN10003)	2352,83ha	88,99%	Natura 2000 Kormányrendelet [275/2004. (X.8.)]; 14/2010. KvVM rendeletet az európai közösségi jelentőségű természetvédelmi rendeltetésű területekkel érintett földrészelekről
országos ökológiai hálózat magterület övezet	MT	-	2497,81 ha	94,47%	Magyarország és egyes kiemelt térségeinek területre rendezési tervéről 2018. évi CXXXIX törvény.
országos ökológiai hálózat puffertérület övezet	PT	-	117,38 ha	4,44%	Magyarország és egyes kiemelt térségeinek területre rendezési tervéről 2018. évi CXXXIX törvény.
országos ökológiai hálózat ökológiai folyosó övezet	OF	-	23,61 ha	0,89%	Magyarország és egyes kiemelt térségeinek területre rendezési tervéről 2018. évi CXXXIX törvény.

--	--	--	--	--	--

1.7. Tervezési és egyéb előírások

1.7.1. Természetvédelmi kezelési terv

Bihari-sík Tájvédelmi Körzet természetvédelmi kezelési tervének szakmai anyaga 2003-ban került kidolgozásra, jogszabályban még nem került kihirdetésre.

A Bihari-legelő Természetvédelmi Terület természetvédelmi kezelési tervének szakmai anyaga 2009-ben került kidolgozásra, jogszabályban azonban nem került kihirdetésre.

1.7.2. Településrendezési eszközök

Hajdú-Bihar Megyei Önkormányzat közgyűlésének 13/2010. (IX.17.) önkormányzati rendelete Hajdú-Bihar megye területrendezési tervéről.

Berettyóújfalu Város Önkormányzata Képviselő-testületének 34/2012. (VI.29.) rendelete Berettyóújfalu város helyi építési szabályzatáról és szabályozási tervéről szóló rendelet módosításáról.

212/2012. (IX. 6.) hat. Berettyóújfalu, Bakonszegi út, 0595 hrsz-ú terület, 0623 hrsz-ú és 0598/5 hrsz-ú ingatlan által határolt, valamint a 0677/1 hrsz-ú terület, településszerkezeti terve

Váncsod Község Önkormányzat Képviselő-testületének 12/2015. (VIII.06.) rendelete Váncsod község szabályozási terv és Helyi Építési Szabályzatáról - módosítás.

26/2015. (VIII.06.) hat. Váncsod (544/2, 808-809, 0186/1-2 és 066/33 hrsz-ú területek), településszerkezeti terv - módosítás (Teljes területre vonatkozó tervlapot tartalmaz)

1.7.3. Körzeti erdőtervek és üzemtervek

Hajdúhát-Bihari erdőtervezési körzet körzeti erdőterve (érvényes: 2012. január.01 – 2021.december 31.) Ügy száma: 7007/14/2010. Kelt: 2012. december 20.

1.7.4. Tájegységi vadgazdálkodási tervek és vadgazdálkodási üzemtervek

Bihari-legelő kiemelt jelentőségű természetmegőrzési terület a Tiszántúli Vadgazdálkodási táj Körös-Berettyói tájegységbe tartozik. A tájegység vadgazdálkodására a Tiszántúli Vadgazdálkodási Táj vadgazdálkodási tájegységeinek vadgazdálkodási tervéről szóló 13/2018. (VII. 3.) AM rendeletben foglaltak az irányadóak.

Szentmártoni Földtulajdonosi Vadásztársaság (vadgazdálkodási egység kódszáma: 09-904850-105) Vadgazdálkodási üzemterve érvényes: 2037. február 28. Jóváhagyó határozat ügyiratszám: HB-03/FM/0099-7/2019.

Petőfi Vadásztársaság (vadgazdálkodási egység kódszáma: 09-904760-105) Vadgazdálkodási üzemterve érvényes: 2037. február 28. Jóváhagyó határozat ügyiratszám: HB-03/FM/0300-1/2019.

1.7.5. Halgazdálkodási tervek

A területen halgazdálkodási vízterület nem található, így halgazdálkodási terv sem vonatkozik rá.

1.7.6. Vízyűjtő-gazdálkodási terv

2-15 Berettyó alegység vízyűjtő-gazdálkodási terve – Közreadta a Tiszántúli Vízügyi Igazgatóság.
Elfogadás dátuma: 2016. április. Érvényes: 2027-ig.

(<http://www.vizugy.hu/index.php?module=vizstrat&programelemid=149> alapján)

1.7.7. Egyéb tervek

Nagy szikibagoly (*Gortyna borelii lunata*) fajmegőrzési terve. Környezetvédelmi és Vízügyi
Minisztérium, Természetvédelmi Hivatal, 2004.

2. Veszélyeztető tényezők

Kód	Veszélyeztető tényező neve	Jelentősége (H= nagy; M= közepes; L= kis jelentőségű)	Érintett terület aránya (%)	Milyen jelölő élőhelyre vagy fajra és milyen módon gyakorol hatást?
K02	lecsapolás	H	>75%	Pannon szikes sztyeppék és mocsarak (1530*): a csatornázás eredményeként a csatornákkal átszőtt élőhelyen a talajvízszint mélyebbre vándorol, mely a kilúgozódás veszélyét, vagyis a talajban oldható sók mélyebbre vándorlását, így közvetetten az élőhely szikes karakterének csökkenését eredményezheti. Ez együtt jár a szikes élőhelyekre jellemző (több esetben specialista) karakterfajok borításának (dominanciájának) csökkenésével és életteret biztosíthat a „nem specialista” zavarástűrő és gyomfajok számára. A fenti folyamat lassan a szikes gyepek degradációját, természetességük csökkenését eredményezheti.
				vöröshasú unka (<i>Bombina bombina</i>): A területen található sűrű csatornahálózat az időszakos kisvizek korai kiszáradását okozhatja, amely potenciálisan csökkentheti a vöröshasú unka szaporodási sikerét.
				nagy tűzlepke (<i>Lycaena dispar</i>): A faj magas fűvű rétekhez kötődik. A kiszáradás gátolja az ilyen élőhelyek keletkezését, alacsonyabb gyepevegetáció alakul ki eltérő mikroklímátikus adottságokkal.
				kisfészű aszat (<i>Cirsium brachycephalum</i>): A faj számára optimális tenyészidőszakban a száraz periódusok növekedése a területen található állományok csökkenését eredményezheti.
A09	intenzív legeltetés vagy túllegeltetés	M	>45%	Pannon szikes sztyeppék és mocsarak (1530*): Az intenzív legelés a szikes gyepek degradációját elsősorban a jószágállások környékén eredményezi. A folyamatos és jelentős taposás hatására az összefüggő gyeptakaró felszakadozik, a jószágállások környéki jelentős trágya felhalmozódás hatására pedig [különösen a jobb termőképességű cickóros gyepekben (F1b)] gyomosodás indulhat meg, ami a gyepek természetességének csökkenéséhez, leromlásához járulhat hozzá.
				nagy szikibagoly (<i>Gortyna borelii lunata</i>): A sziki kocsordos gyepek természetességére és vegetációs struktúrájára rendkívül kedvezőtlen hatású a túllegeltetés. A fűfélék elvonása a nőstény egyedek petézési lehetőségeit is számottevően korlátozza.

				nagy tűzlepke (<i>Lycaena dispar</i>): Jelentősen csökkentheti az élőhelyen rendelkezésre álló tápnövények mennyiségét, ami korlátozza a nőstény lepkék petézési lehetőségeit, illetve petézési hajlandóságát, illetőleg lárvastádiumban a hernyók táplálékhoz jutását; leronthatja azt a vegetációs struktúrát, amely a lepkék pihenése és területőrző viselkedése szempontjából lényeges élettani feltétel; a nektárforrást képező virágos növények arányának csökkenését idézheti elő, ami szűkítheti a lepkék táplálkozási lehetőségeit.
A08	gyepterület kaszálása vagy vágása	L	<5%	nagy szikibagoly (<i>Gortyna borelii</i>): Helyenként a szakszerűtlenül (a faj fejlődésmenete szempontjából kedvezőtlen módon vagy nem megfelelő időpontban, továbbá túlzott hatókörrel, illetve gyakorisággal) végrehajtott gépi kaszálások is hátrányosan befolyásolhatják a faj populációinak fenntarthatóságát.
L02	fajösszetétel változás természetes szukcesszió következtében	L	<5%	nagy szikibagoly (<i>Gortyna borelii lunata</i>), nagy tűzlepke (<i>Lycaena dispar</i>): Helyenként az érintett biotópok fokozottabb ütemű cserjésedése jellemző.
I01	Az Unió számára veszélyt jelentő idegenhonos inváziós fajok	H	<15%	Bálványfa (<i>Alianthus altissima</i>), gyalogakác (<i>Amorpha fruticosa</i>) és selyemkóró <i>Asclepias syriaca</i>) is terjed a területen. Az <i>Amorpha fruticosa</i> terjedése a <i>Gortyna borelii</i> élőhelyét veszélyezteti hosszabb távon.
I02	Egyéb idegenhonos inváziós fajok (az Unió számára veszélyt jelentő fajokon kívül)	H	<15%	Amerikai kőrös (<i>Fraxinus pennsylvanica</i>) terjedése elsősorban <i>Lycaena dispar</i> élőhelyeit növi, nőheti be, a szikes mocsarakat, zsombékos élőhelyeket teszi tönkre.
E01	Utak, ösvények, vasútvonalak és a kapcsolódó infrastruktúra (pl. hidak, viaduktok, alagutak)	L	<5%	A vasút vonal mentén lévő <i>Peucedanum officinale</i> termőhelyeken az esetleges vegyszeres gyomirtás károsan hathat a <i>Gortyna borelii</i> állományra is.

3. Kezelési feladatok meghatározása

3.1. Természetvédelmi célkitűzés, a terület rendeltetése

A Bihari-legelő kiemelt jelentőségű természetmegőrzési területté nyilvánításakor az élőhelyvédelmi irányelv 4. cikkének (4) bekezdése alapján a terület természetvédelmi célkitűzései meghatározásra kerültek, valamint kiemelésre kerültek egyes jelölő értékek, amelyeket a kezelés során prioritásként kell kezelni. A Natura 2000 területek célkitűzései és prioritásai a területek hivatalos Natura 2000 adatlapjain (Natura 2000 adatlap) találhatóak.

A természetvédelmi célállapot:

A megjelölt prioritások szerinti célállapot megvalósításakor arra kell törekedni, hogy a terület jelölő értékei mellett egyéb természetes, közösségi jelentőségű (de nem jelölő) élőhelyek kiterjedésének, karakterének, egységes táji megjelenésének, természetes biológiai sokféleségének fennmaradása is biztosítható legyen, különös tekintettel az ott előforduló, jelentős értéket képviselő védett fajok igényeire.

A célállapot eléréséhez rendelt célkitűzések:

- A gyepek jelenlegi (helyenként a jelenleginél jobb) állapotának fenntartását, illetve elérését célzó legeltetési/kaszálási rendszer kidolgozása, különös tekintettel a megfelelő sziki legelőtársulások rövidfűvű állapotának biztosítására, és a kíméletesebb kaszálási-gyepkarbantartási rendszerek honosítására és fenntartására.
- Amennyiben a legeltetés egyes, inváziós növényfajok állományait nem képes visszaszorítani, gyomirtó kaszálás;
- Kisebb szemétlerakások felszámolása;
- Új vonalas létesítmények fokozott tiltása;
- Belvízlevető csatornák-árkok „wetland” típusú szikes élőhelyeket lecsapoló hatásának megszüntetése, mérséklése, lehetőség szerint.

3.2. Kezelési javaslatok

A Natura 2000 területre vonatkozó természetvédelmi célkitűzések eléréséhez a terület egyes részei eltérő kezelést igényelnek, figyelembe véve az ott előforduló élőhelyeket, fajokat, és az ott jellemző gazdálkodási formákat. A kezelési, fenntartási fajvédelmi és részben az élőhelyrekonstrukciós és fejlesztési javaslatokat ezért a Natura 2000 terület egyes lehatárolt részegységeire, az úgynevezett kezelési egységekre (KE) vonatkozóan rendszerezi a fenntartási terv (a kezelési egységek térbeli elhelyezkedését a 3.2.5. melléklet térképei mutatják be). A, közösségi jelentőségű élőhelyekre és fajokra vonatkozó kutatási és monitorozási javaslatokat a 3.2.4. fejezetben tárgyalja a fenntartási terv.

Gazdálkodáshoz nem köthető kezelési javaslatok:

- a területre jellemző a szénhidrogén bányászat; gyepterületen nem javasolt új kút kialakítása; a gyepeken lévő, már nem használt kutakat rekultiválni kell; a kutak megközelítő útját gyepeken nem lehet keresztül vezetni;

- gyógynövény gyűjtés és gombaszedés is jellemző a területre; ezek elsősorban a terület fészkelő madártani értékeit veszélyeztetik, de bizonyos szint felett más jelölő fajokra, vagy élőhelyekre is negatív hatást gyakorolhat; ez a hatás szemléletformálással, tájékoztatással mérsékelhető.

3.2.1. Élőhelyek kezelése (Kezelési egységek – KE)

A kezelési javaslatok esetében élesen el kell választani a kötelező jellegű, jogszabályban előírt korlátozásokat, illetve az önkéntes vállalásokat, „A 275/2004. (X. 8.) Korm. rendelet 4.§ 5. pontja alapján „(5) A fenntartási terv a Natura 2000 terület kezelésére vonatkozó javaslatokat, valamint ezek megvalósításának lehetséges eszközeit tartalmazza, és jogszabály eltérő rendelkezése hiányában kötelező földhasználati szabályokat nem állapít meg.”

Az itt megfogalmazott kezelési javaslatok célja, hogy a kezelési egységekben előforduló közösségi jelentőségű értékek, a jelenlegi gazdálkodási gyakorlat és adottságok alapján javaslatot tegyenek a gazdálkodás kívánatos módjára, megadják, hogy a jelölő értékek megőrzéséhez milyen kezelési előírás-javaslatok alkalmazása szükséges. A már más jogszabály vagy hatósági eszköz alapján létező előírások esetében azok kötelező jellegét értelemszerűen az azt megalapozó jogszabály, vagy hatósági eszköz támasztja alá, jelen fenntartási terv ezekre az előírásokra csak utalást tesz. A tervekészítés időpontjában jogszabály alapján kötelezően betartandó előírásokon túli, a célokhoz illeszkedő, kívánatos kezelést megfogalmazó előírás-javaslatok iránymutatásként szolgálnak.”

A Bihari-legelő Natura 2000 területen az előforduló élőhelyek, fontosabb fajok és gazdálkodási módok alapján 6 kezelési egység lehatárolása indokolt, amelyek térképi megjelenítését a megalapozó dokumentáció „3. Térképek” fejezet mutatja be. A kezelési egységek lehatárolása a 2016-ban tapasztalt természeti adottságok alapján történt, 1:10.000 alapléptékben. A térképi lehatárolás léptékét figyelembe véve a kezelési egységek határai (különösen nem mesterséges vonalat, pl. szántó, csatorna határ követő egységek esetén) nem szigorúan véve rögzítettek, hanem 10-20 méteres átmeneti sávban értelmezhetők. A kezelések, beavatkozások gyakorlati tervezésénél emellett figyelembe szükséges venni, hogy a természeti adottságok, élőhelyek spontán változásai miatt a kezelési egységek egymáshoz viszonyított határai megváltozhatnak. A fentiek alapján tehát a kezelési egységek térbeli lehatárolása a fenntartási terv gyakorlati átültetése esetén áttekintő, iránymutató jellegű információnak tekintendő, aminek pontosítását magán a területen, az adott időszak aktuális állapotának megfelelően kell elvégezni.

(a) Kezelési egység kódja: KE-1

(b) Kezelési egység meghatározása: Állattartó telepek, majorok, jóságállások, báladepók. Nagyobb részben legelő művelési ágban lévő területek, kisebb arányban művelés alól kivett területek tartoznak a kezelési egységbe. A legelő állatok fokozott jelenléte miatt jellemző a taposott, tiport talajfelszín és a gyomosodás. Ezek természetvédelmi szempontból alapvetően nem jelentenek problémát ha kis területre korlátozódnak. Nem ide tartoznak viszont az ipari jellegű telephelyek. Összesített kiterjedés: 8,55 ha. A kezelési egység átfed védett területtel.

(c) Kezelési egység megfeleltetése/Érintettség vizsgálata:

- A kezelési egység meghatározó élőhelytípusai (Á-NÉR 2011 kódok szerint): telephelyek, roncsterületek és hulladéklerakók (U4), tanyák, családi gazdaságok (U10), jellegtelen száraz-félszáraz gyepek (OC)
- A kezelési egységben csekély kiterjedésben előforduló egyéb élőhelytípusok (Á-NÉR 2011 kódok szerint): -
- Natura 2000 élőhelyek: -
- Érintett közösségi jelentőségű fajok: -
- Érintett, egyéb kiemelt fajok: sisakos sáska (*Acrida ungarica*)

(d) Gazdálkodáshoz köthető általános kezelési javaslatok:

A kezelési egység esetében általánosan javasolható a gyommentesítés, az útrézsűk kezelése. A kezelési egységbe tartozó olyan majorok, telephelyek, amelyeknek nagyobb gyepfelszínei is vannak, kaszálással-legeltetéssel kezelendők.

Totális gyomirtó szerek használata nem engedélyezhető a területen (kivéve amennyiben azt szakszerűen, invazív tájidegen növényfajok visszaszorítására használják).

(e) Gazdálkodáshoz köthető, kezelési egységre vonatkozó konkrét kezelési előírás-javaslatok:

a) Kötelezően betartandó előírások:

A gyepek esetén kötelezően betartandó előírásként a Natura 2000 gyepterületek fenntartásának földhasználati szabályairól szóló 269/2007 (X.18.) Korm. rend. előírásait szükséges alapul venni.

A Hortobágyi Nemzeti Park Igazgatóság vagyongazdálkodásában lévő, haszonbérleti szerződés keretében hasznosított területek hasznosítása során be kell tartani a haszonbérleti szerződésben foglalt előírásokat.

Védett természeti területek esetében a kötelezően betartandó előírásoknál a természet védelméről szóló 1996. évi LIII. törvény előírásait is szükséges alapul venni.

b) Javasolt előírások:

- Inváziós fás szárúak mechanikus irtása. (GY26)
- Az inváziós gyomok virágzásban történő kaszálása. (GY107)

(f) Élőhelyrekonstrukciós és élőhelyfejlesztési javaslatok:

A kezelési egység területére vonatkozóan élőhely-rekonstrukciós vagy élőhelyfejlesztési javaslat nem merül fel.

(g) Gazdálkodáshoz nem köthető kezelési javaslatok:

Gazdálkodáshoz nem köthető jellegű kezelési javaslatok a kezelési egységre vonatkozóan nem merülnek fel.

(h) Kezelési javaslatok indoklása:

A Natura 2000 terület élőhelyeit és fajait érő káros hatások csökkentése és kizárása fontos feladat. A kezelési egység ilyen jellegű potenciális és aktuális hatásait a javasolt intézkedésekkel csökkenteni lehet.

(a) Kezelési egység kódja: KE-2

(b) Kezelési egység meghatározása: Cickórós szikes gyepek; szikes rétek; ürmös és padkás szikesek; zsiókás, kötő kákás és nádas szikes vizű mocsarak; jellegtelen üde és száraz gyepek; löszgyepek és a hozzájuk kapcsolódó kisebb-nagyobb élőhelyfoltok és élőhelyfragmentumok, továbbá pusztai környezetben lévő sekély mocsarak melyeket legeltetéssel és kaszálással javasolt hasznosítani. Ebbe a kezelési egységbe kerültek azok a területek, amelyek hasznosítását alapvetően rét- és legelőgazdálkodással célszerű megoldani. A kezelési egységbe tartozó különböző természetességi állapotú gyepek, illetve mocsarak túlnyomó részben legelő és rét művelési ágú területek, de néhány esetben felhagyott szántón kialakuló élőhelyek. A kezelési egységbe beletartoznak azok a gyepterületen lévő kis területű faállományok is (jellemzően tájidegen fafajok állományai), amelyek legelő művelési ágban lévő területen lévő fásítások. Utóbbi területek a 2009. évi XXXVII. törvény értelmében fásításnak minősülnek, így lehetőség van a legeltetésükre is, emiatt ezek a kis területű faállományok is a KE-2 kezelési egységbe kerültek. Összesített kiterjedés: 2363,64 ha. A kezelési egység átfed védett területekkel.

(c) Kezelési egység megfeleltetése/Érintettség vizsgálata:

- A kezelési egység meghatározó élőhelytípusai (Á-NÉR 2011 kódok szerint): cickórós puszták, (F1b), szikes rétek (F2), jellegtelen fátlan vizes élőhelyek (OA), jellegtelen üde gyepek (OB), jellegtelen száraz-félszáraz gyepek (OC), padkás szikesek, szikes tavak iszap- és vakszik növényzete (F5), ürmöspuszták (F1a), löszgyepek, kötött talajú sztyeprétek (H5a), zsiókás, kötő kákás és nádas szikes vizű mocsarak (B6)
- A kezelési egységben csekély kiterjedésben előforduló egyéb élőhelytípusok (Á-NÉR 2011 kódok szerint): nem zombékoló magassásrétek (B5), nem őshonos fafajok spontán állományai (S6), nem őshonos fajú ültetett facsoportok, erdősavok és fasorok (S7), galagonyás-kökényes-borókás száraz cserjések (P2b), tanyák, családi gazdaságok (U10), szikes tavak (U9Nszik), őshonos fafajú puhafás jellegtelen vagy pionír erdők (RB)
- Natura 2000 élőhelyek: pannon szikes sztyeppék és mocsarak (1530*), síksági pannon löszgyepek (6250*)
- érintett erdőrészek: Berettyóújfalú 265 B, Berettyóújfalú 265 C
- Érintett közösségi jelentőségű fajok: nagy szikibagoly (*Gortyna borelii*)
- Érintett, egyéb kiemelt fajok: sziki kocsord (*Peucedanum officinale*), réti őszirózsa (*Aster sedifolius*), fecskefarkú lepke (*Papilio machaon*), sávós pohók (*Lemonia dumi*), sisakos sáska (*Acrida ungarica*)

(d) Gazdálkodáshoz köthető általános kezelési javaslatok:

A gyepek túllegeltetését el kell kerülni. A gyepeken úgy kell kialakítani a gazdálkodást, hogy megakadályozzák az inváziós lágú és fásszárú fajok megjelenését.

(e) Gazdálkodáshoz köthető, kezelési egységre vonatkozó konkrét kezelési előírás-javaslatok:

a) Kötelezően betartandó előírások:

A gyepek esetén kötelezően betartandó előírásként a Natura 2000 gyepterületek fenntartásának földhasználati szabályairól szóló 269/2007 (X.18.) Korm. rend. előírásait szükséges figyelembe venni.

A Hortobágyi Nemzeti Park Igazgatóság vagyongazdálkodásában lévő, haszonbérleti szerződés keretében hasznosított területek hasznosítása során be kell tartani a haszonbérleti szerződésben foglalt előírásokat.

Erdők esetén a „VP4—12.2.1-16 – Natura 2000 erdőterületeknek nyújtott kompenzációs kifizetések” VP felhívás.

Hajdúhát-Bihari erdőtervezési körzet körzeti erdőterve (érvényes: 2012. január.01 – 2021.december.31.) Ügyirat száma: 7007/14/2010. Kelt: 2012. december 20.

Védett természeti területek esetében a kötelezően betartandó előírásoknál a természet védelméről szóló 1996. évi LIII. törvény előírásait is szükséges alapul venni.

b) Javasolt előírások:

- Legeltetéssel és/vagy kaszálással történő hasznosítás. (GY22).
- Felázott talajon munkavégzés nem megengedett.(GY14).
- A gyepterületen előforduló őshonos hagymafák, hagymafű csoportok (delelő fűk), valamint cserjés foltok meghagyása. (GY33). (Megjegyzés: a nagy szikibagoly (*Gortyna borelii*) tápnövényének, a sziki kocsordnak (*Peucedanum officinale*) az előfordulási helyein viszont a cserjésedést szükséges megakadályozni. Legjelentősebb a Berettyóújfalú 0906/1d helyrajzi számon lévő kocsordállomány, de máshol is előfordul a faj (lásd: 5. térképmelléklet).
- Legeltetési terv készítése és egyeztetése szükséges a működési terület szerinti nemzeti park igazgatósággal. (GY59).
- Legeltethető állatfaj: szarvasmarhafélék (GY67).
- Legeltethető állatfaj: juh. (GY68).
- Legeltethető állatfajok: lófélék (ló, szamár). (GY70).
- Évente az időjárási viszonyoknak és a gyepterület állapotának megfelelő, természetvédelmi-ökológiai és a gazdálkodási szempontokat egyaránt figyelembe vevő kaszálási terv készítése és egyeztetése a működési terület szerinti nemzeti park igazgatósággal, valamint az így egyeztetett kaszálási terv végrehajtása. (GY79).
- A széna összegyűjtése és eltávolítása a területről a kaszálást követő 2 héten belül. (GY86).
- A gyepterület kaszálása, szárzúzása esetén minimum 10 cm-es fűtarló biztosítása (GY92).
- Tisztító kaszálás csak az inváziós gyomnövényekkel fertőzött foltokon lehetséges. (GY104).
- Éjszakai helyek, ideiglenes karámok és jóságállások helyét a működési terület szerinti nemzeti park igazgatósággal egyeztetni szükséges. (GY117).
- Élőhelyrekonstrukció. (GY118).

- A terület további hasznosítása nem erdőgazdálkodási tevékenység keretében támogatható. (E91). [Magyarázat: az érintett erdőrészeket esetén (Berettyóújfalu 265 B, 265 C). Ezek jelenleg „faanyagtermelő” erdők, de talajtani adottságoknál fogva erre alkalmatlanok. Lényegében fátlan tisztások.]

(f) Élőhelyrekonstrukció és élőhelyfejlesztési javaslatok:

Javasoljuk megvizsgálni, hogy a kezelési egység területén található csatornahálózat mely elemeinek van szerepe a jogszabályok által meghatározott vízgazdálkodási feladatok ellátásában. Azon csatornák vagy csatornaszakaszok felszámolását vagy részleges felszámolását javasoljuk, amelyek napjainkban már funkció nélküliek. Ezeknek a felszámolása és az eredeti domborzati adottságok visszaállítása a kezelési egység területén több jelölő faj és a pannon szikesek jelölő élőhely természetvédelmi helyzetében is jelentős javulást eredményezne a vízellátottsági viszonyok javulásán keresztül. Továbbá a Berettyóújfalu 265 B és a Berettyóújfalu 265 C erdőrészeket esetén javasoljuk a művelési ág megváltoztatását legelő művelési ágra, hiszen ezek a területek talajtani adottságaiknál fogva nem alkalmasak megfelelő záródású faállományok fenntartására. Jelenlegi állapotukban is jórészt fátlanok, rajtuk főként szikespusztai és mocsári élőhelyek találhatóak. A terület adottságait figyelembe véve (nem vagy nehezen kaszálható felszín) a természetvédelmi kezelés legeltetéssel oldható meg.

(g) Gazdálkodáshoz nem köthető kezelési javaslatok:

Gazdálkodáshoz nem köthető jellegű kezelési, fenntartási javaslatok a kezelési egységre vonatkozóan nem merülnek fel.

(h) Kezelési javaslatok indoklása:

A kezelési egység területén található gyeptípusok és mocsarak természetvédelmi kezelése legeltetéssel és a kaszálással oldható meg. A kezelési egység területén megfigyelhető gyepterületeken elsősorban a szarvasmarhával, bivallyal, valamint a juhokkal történő legeltetés fenntartása javasolt. A mocsarak legeltetésére a szarvasmarha és a bivaly alkalmas. A nem megfelelő intenzitással biztosított legeltetésnek kedvezőtlen hatása lehet a gyepek fajösszetételére, strukturáltságára (túllegeltetés esetén a gyepek felszakadozása, legelőgyomok megjelenése; alullegetetés esetén a gyepek filcesedése következhet be). A kezelési javaslatok elősegítik a pannon szikes sztyeppék és mocsarak (1530*), illetőleg a síksági pannon löszgyepek (6250*) közösségi jelentőségű élőhelyek állományainak hosszú távú fenntartását. A területileg illetékes nemzeti park igazgatósággal egyeztetett legeltetési és kaszálási terv szerinti gazdálkodás a kezelési egység területén a fokozottan védett tűzok (*Otis tarda*) természetvédelmi helyzetének javítását is szolgálja, de alapvetően meghatározza a nagy szikibagoly (*Gortyna borelii lunata*) természetvédelmi helyzetét is. A valós funkció nélküli csatornák és csatornaszakaszok felszámolása a vizes élőhelyekhez kötődő jelölő fajok természetvédelmi helyzetének jelentős javulását eredményezné. Elsősorban a kispészku aszat (*Cirsium brachycephalum*), a nagy tűzlepke (*Lycaena dispar*) és a vöröshasú unka (*Bombina bombina*) fajok esetében lenne jelentős mértékű előrelépés az élőhelyrekonstrukció megvalósulása.

(a) Kezelési egység kódja: KE-3

(b) Kezelési egység meghatározása: Természetesebb erdei élőhelykategóriába be nem

sorolható, elsősorban kiritkuló kocsányos tölgy alkotta ültetvény jellegű erdők, ezüstfa (*Elaeagnus angustifolia*), fehér akác (*Robinia pseudo-acacia*), amerikai kőris (*Fraxinus pennsylvanica*) és szürke nyár (*Populus canescens*) alkotta állományok, kisebb erdőfoltok. Túlnyomó részben az Országos Erdészeti Adattárban nyilvántartott területek. Összesített kiterjedés: 64,69 ha. A kezelési egység átfed védett területtel.

(c) Kezelési egység megfeleltetése/Érintettség vizsgálata:

- A kezelési egység meghatározó élőhelytípusai (Á-NÉR 2011 kódok szerint): őshonos fafajú keményfás jellegtelen erdők (RC)
- A kezelési egységben csekély kiterjedésben előforduló egyéb élőhelytípusok (Á-NÉR 2011 kódok szerint): őshonos fafajú facsoportok, fasorok, erdősávok (RA), őshonos fafajú puhafás jellegtelen vagy pionír erdők (RB), akácültetvények (S1), nemesnyárasok (S2), egyéb ültetett tájidegen lombos erdők (S3)
- Natura 2000 élőhelyek: -
- érintett erdőrészek: Berettyóújfalu 263A, 265A, 265NY, 264A, 264B, 299A, 299B, 290A
- védett természeti területet érintő erdőrészek: 263A*, 265A*, 265NY*, 264A, 264B, 290A* („*” jelölés esetén nem teljes területtel érintett erdőrészek)
- Érintett közösségi jelentőségű fajok: -
- Érintett, egyéb kiemelt fajok: -

(d) Gazdálkodáshoz köthető általános kezelési javaslatok:

A Natura 2000 terület üzemtervezett erdőállományát elsősorban a kocsányos tölgy (*Quercus robur*) határozza meg. Az erdőtervben jelenleg szereplő célállományokat alapvetően megfelelőnek tartjuk. Két erdőrészlet esetében (Berettyóújfalu 265B, 265C) azonban az erdőművelés alóli kivonást tartjuk célszerűnek, véleményünk szerint ezek a területek erdő nevelésére alkalmatlanok. Jelenleg faanyagtermelő elsődleges rendeltetésűek. Ez a két terület a KE-2 kezelési egységbe került, mivel további hasznosításukat legeltetéssel látjuk megvalósíthatónak.

Ezek a területeken a körzeti erdőtervnek megfelelő gazdálkodás folytatható, a felújítások során azonban a természetvédelmi célkitűzéseknek az intenzíven terjedő fajok arányának csökkentése felel meg, illetve törekedni kell arra, hogy az egyéb keménylombos fajok közül a hazai, termőhelyhonos fajokat alkalmazzák az elegyítésekben. A Hortobágyi Nemzeti Park Igazgatóság törekvése alapján fokozatosan történik a tájidegen fajok visszaszorítása.

(e) Gazdálkodáshoz köthető, kezelési egységre vonatkozó konkrét kezelési előírás-javaslatok:

a) Kötelezően betartandó előírások:

Erdők esetén a „VP4—12.2.1-16 – Natura 2000 erdőterületeknek nyújtott kompenzációs kifizetések” VP felhívás.

Az erdőről, az erdő védelméről és az erdőgazdálkodásról szóló 2009. évi XXXVII. törvény rendelkezései.

Hajdúhát-Bihari erdőtervezési körzet körzeti erdőterve (érvényes: 2012. január.01 – 2021. december .31.) Ügyirat száma: 7007/14/2010. Kelt: 2012. december 20.

A védett természeti területen fekvő erdők esetében a kötelezően betartandó előírások mellett a

természet védelméről szóló 1996. évi LIII. törvény előírásait is szükséges alapul venni. A Hortobágyi Nemzeti Park Igazgatóság vagyongazdálkodásában lévő, haszonbérleti szerződés keretében hasznosított területek hasznosítása során be kell tartani a haszonbérleti szerződésben foglalt előírásokat.

b) Javasolt előírások:

- A tisztások fátlan állapotban tartása, tisztásként való további nyilvántartása. (E12).
- Az erdőszegélyekben található intenzíven terjedő lágú- és fásszárúak továbbterjedésének mechanikus módszerekkel (pl. kézi cserjeirtás, szárazítás) történő megakadályozása (E83).
- Erdészeti szempontból tájidegen fajok erdőtelepítésben való alkalmazásának mellőzése. (E05)
- Idegenhonos fajok telepítésének mellőzése.

(f) Élőhelyrekonstrukciós és élőhelyfejlesztési javaslatok:

A jelenleg faállománnyal borított terület részben tájidegen fajokból áll. A tájidegen fajok lecserélése hazai fajokra általános természetvédelmi célkitűzés.

(g) Gazdálkodáshoz nem köthető kezelési javaslatok:

Gazdálkodáshoz nem köthető jellegű kezelési, fenntartási javaslatok a kezelési egységre vonatkozóan nem merülnek fel.

(h) Kezelési javaslatok indoklása:

A jelenleg faállománnyal borított terület részben tájidegen fajokból áll. A tájidegen fajok lecserélése hazai fajokra általános természetvédelmi célkitűzés. Az érvényben lévő erdőtervek már hazai (és tájidegen) fajokból álló célállományokat írnak elő. A hazai fajok madárvédelmi szempontból teljes mértékben betöltik azt a szerepet, amit jelenleg korlátozott mértékben tájidegen fajok töltenek be (fészkelőhely).

(a) Kezelési egység kódja: KE-4

(b) Kezelési egység meghatározása: Nagyüzemi szántóterületek. Egyéves szántóföldi kultúrák és lucernások. A kezelési egységhez tartozó területek elsősorban szántó, másodsorban rét/legelő, illetőleg kivett (út, csatorna) művelési ágú területek, mely utóbbiak elszántások révén jöttek létre. Összesített kiterjedés: 157,97 ha. A kezelési egység átfed védett területtel.

(c) Kezelési egység megfeleltetése/Érintettség vizsgálata:

- A kezelési egység meghatározó élőhelytípusai (Á-NÉR 2011 kódok szerint): egyéves, intenzív szántóföldi kultúrák (T1), évelő, intenzív szántóföldi kultúrák (T2)
- A kezelési egységben csekély kiterjedésben előforduló egyéb élőhelytípusok (Á-NÉR 2011 kódok szerint): fiatal parlag és ugar (T10)
- Natura 2000 élőhelyek: -
- Érintett közösségi jelentőségű fajok: -
- Érintett, egyéb kiemelt fajok: -

(d) Gazdálkodáshoz köthető általános kezelési javaslatok:

A kötelezően betartandó előírásokon és a javasolt előírásokon túlmenően nem adunk meg javaslatokat.

(e) Gazdálkodáshoz köthető, kezelési egységre vonatkozó konkrét kezelési előírás-javaslatok:

a) Kötelezően betartandó előírások:

A Natura 2000 területekre vonatkozó kezelési jellegű kötelező előírások és korlátozások a fenntartási terv elfogadásának időpontjában a kezelési egység élőhelytípusaira nincsenek.

Védett természeti területek esetében a kötelezően betartandó előírásoknál a természet védelméről szóló 1996. évi LIII. törvény előírásait is szükséges alapul venni.

A Hortobágyi Nemzeti Park Igazgatóság vagyongazdálkodásában lévő, haszonbérleti szerződés keretében hasznosított területek hasznosítása során be kell tartani a haszonbérleti szerződésben foglalt előírásokat.

b) Javasolt előírások:

- Fokozottan védett, földön fészkelő madárfaj fészkének, fiókáinak megtalálása esetén a betakarítás, illetve kaszálás azonnali felfüggesztése, majd haladéktalanul a működési terület szerinti nemzeti park igazgatóság értesítése. A gazdálkodó értesítésétől számított 3 munkanapon belül az igazgatóság tájékoztatja a gazdálkodót a kaszálásra, illetve betakarításra vonatkozó feltételekről. Amennyiben a megadott határidőn belül nem érkezik válasz, akkor a megkezdett munkavégzés a többi előírás figyelembevételével folytatható. (SZ07). *(Magyarázat: a javasolt előírás a tűzok (Otis tarda) védelme érdekében került az önkéntesen vállalható gazdálkodási jellegű javaslatokhoz.)*
- Napnyugtától napkeltéig gépi munkavégzés nem megengedett. (SZ01).
- Rovarölő szerek nem alkalmazhatók. (SZ25).
- Vegyszeres gyomirtás nem megengedett. (SZ26).
- Tápanyag-utánpótlást csak szerves trágyával lehet végezni. (SZ37).
- Szántó füves élőhelyé alakítása, lucerna kultúrát követő spontán gyepesedéssel, a megjelenő inváziós növényfajok irtása. (SZ55). *(Magyarázat: lásd az „élőhelyrekonstrukció és élőhelyfejlesztés” bekezdésben és a 3.2.2. fejezetben)*
/Megjegyzés: selyemkóró (Asclepias syriaca), gyalogakác (Amorpha fruticosa)/

(f) Élőhelyrekonstrukciós és élőhelyfejlesztési javaslatok:

Az elszántott rét vagy legelő művelési ágú területeken az eredeti művelési ág helyreállítása szükséges, továbbá a szántó művelési ágú területek gyepesítését is. Megjegyezzük, hogy az elszántások kiterjedt területeket érintenek a következő helyrajzi számokon (kisebb mértékben máshol is). Berettyóújfalu 0888/6, 0888/8, 0877/3a, 0877/4a, 0877/5c, 0890/1d, Váncsod 060/1a, 056/37c, 058/3a. Amíg a visszagyepesedés nem történik meg, szükséges a szántóterületekre írt javaslatok betartása.

(g) Gazdálkodáshoz nem köthető kezelési javaslatok:

Gazdálkodáshoz nem köthető jellegű kezelési javaslatok a kezelési egységre vonatkozóan nem merülnek fel.

(h) Kezelési javaslatok indoklása:

A szántók füves élőhelyé alakítását azért tartjuk indokoltnak, mert azok a gyepterületekhez kapcsolódva, vagy azok közé ékelve vannak jelen. Potenciális vegetációjuk a pannon szikes sztyeppék és mocsarak (1530*) vagy a síksági pannon löszgyepek (6250*) közösségi jelentőségű élőhelyek. A lucernavetést követő spontán gyepesedéssel az érintett közösségi jelentőségű élőhelyek kiterjedésének növekedése lenne elérhető. A szántóföldi műveléshez kötődő zavaró hatások (gépi munkavégzés idejére vonatkozó előírás, rovarölő szerek és vegyszeres gyomirtók használatának mellőzése, fokozottan védett madár fészkeknek, fiókáinak megtalálása esetére vonatkozó előírás, stb.) mérséklése a túzok (*Otis tarda*) potenciális fészkelőhelyének védelme és a jelenlegi természetvédelmi helyzetének javítása érdekében került megfogalmazásra.

(a) Kezelési egység kódja: KE-5

(b) Kezelési egység meghatározása: Széles csatorna, szegélyén másodlagos, de viszonylag fajgazdag mocsári növényzet. Külön kezelési egységbe történő leválasztásának indoka a viszonylag tartós vízborítás és az ebből következő korlátozott hasznosítási lehetőség (nem, vagy csak részben legeltethető). Összesített kiterjedés: 5,50 ha. A kezelési egység átfed védett területtel.

(c) Kezelési egység megfeleltetése/Érintettség vizsgálata:

- A kezelési egység meghatározó élőhelytípusai (Á-NÉR 2011 kódok szerint): állóvizek (U9), jellegtelen fátlan vizes élőhelyek (OA).
- Natura 2000 élőhelyek: -
- Érintett közösségi jelentőségű fajok: vöröshasú unka (*Bombina bombina*)
- Érintett, egyéb kiemelt fajok: -dunai tarajosgöte (*Triturus dobrogicus*)

(d) Gazdálkodáshoz köthető általános kezelési javaslatok:

Inváziós növényfajok terjedését a csatornák mentén meg kell akadályozni. Növényzet kaszálása csak fészkelési időszakon kívül történhet (augusztus 1. -március 1.). Csatornák kotrása csak augusztus 1. és október 1. között lehetséges.

(e) Gazdálkodáshoz köthető, kezelési egységre vonatkozó konkrét kezelési előírás-javaslatok:

a) Kötelezően betartandó előírások:

Védett természeti területek esetében a kötelezően betartandó előírásoknál a természet védelméről szóló 1996. évi LIII. törvény előírásait is szükséges alapul venni.

A gyepek esetén kötelezően betartandó előírásként a Natura 2000 gyepterületek fenntartásának földhasználati szabályairól szóló 269/2007 (X.18.) Korm. rend. Előírásait szükséges figyelembe venni.

A Hortobágyi Nemzeti Park Igazgatóság vagyongazdálkodásában lévő, haszonbérleti szerződés keretében hasznosított területek hasznosítása során be kell tartani a haszonbérleti szerződésben foglalt előírásokat.

b) Javasolt előírások:

- Legeltetéssel és/vagy kaszással történő hasznosítás. (GY22).
- Legeltetési terv készítése és egyeztetése szükséges a működési terület szerinti nemzeti park igazgatósággal. (GY59).

(f) Élőhelyrekonstrukció és élőhelyfejlesztési javaslatok:

A kezelési egység területére vonatkozóan élőhelyrekonstrukció vagy élőhelyfejlesztési javaslat nem merül fel.

(g) Gazdálkodáshoz nem köthető kezelési javaslatok:

Gazdálkodáshoz nem köthető jellegű kezelési javaslatok a kezelési egységre vonatkozóan nem merülnek fel.

(h) Kezelési javaslatok indoklása:

Természetvédelmi kezelése alapvetően legeltetéssel biztosítható, ezáltal megakadályozható, hogy az élőhelykomplex zárt nádassá alakuljon. Az évről-évre (rendszeresen) végzett legeltetés a közel állandó vízborítás miatt nem lehetséges szarvasmarhával (esetleg bivallyal), azonban a csapadékhiányos években az élőhelykomplex részben vagy egészben legeltethető, ez azonban elég is ahhoz, hogy az alapvető természetvédelmi célkitűzés – a teljes benádasodás elkerülése – megvalósítható legyen. A vöröshasú unka (*Bombina bombina*) és a nagy tűzlepke (*Lycaena dispar*) jelölő fajok természetvédelmi helyzetének stabilizálását, illetve javítását is szolgálják a kezelési egység előírás javaslatai.

(a) Kezelési egység kódja: KE-6

(b) Kezelési egység meghatározása: aszfaltozott utak és vasúti töltés, törmeléklerakónak használt depóhelyek (részben gyepterületen) és földgázhálózathoz tartozó létesítmény. A Natura 2000 terület többi élőhelyétől elsősorban azért nagy mértékben elütő „élőhelyek”, mert hasznosításuk semmiféle közvetlen kapcsolatba nem hozható a terület természeti adottságaival, a területen folyó gazdálkodási módokkal. A kezelési egység kiterjedése 43,70 ha. A kezelési egység átfed védett területtel.

(c) Kezelési egység megfeleltetése/Érintettség vizsgálata:

- A kezelési egység meghatározó élőhelytípusai (Á-NÉR 2011 kódok szerint): telephelyek, roncsterületek és hulladéklerakók (U4), út és vasúthálózat (U11), jellegtelen száraz-félszáraz gyepek (OC)
- A kezelési egységben csekély kiterjedésben előforduló egyéb élőhelytípusok (Á-NÉR 2011 kódok szerint): jellegtelen üde gyepek (OB), galagonyás-kökényes-borókás száraz cserjések (P2b)
- Natura 2000 élőhelyek: -
- Érintett közösségi jelentőségű fajok: nagy szikibagoly (*Gortyna borelii*)
- Érintett, egyéb kiemelt fajok: sziki kocsord (*Peucedanum officinale*)

(d) Gazdálkodáshoz köthető általános kezelési javaslatok:

Művelésből kivett területek alkotják az ide tartozó területek „magját” de sok esetben a szomszédos legelő művelési ágban lévő területekre is kiterjed a tevékenység (gépállomás, törmeléklerakó). Fontos lenne, hogy a természetvédelmi kezeléshez nem tartozó, sok esetben a természetvédelmi célokkal ellentétes tevékenységek „maradjanak” a helyrajzi számokon belül.

(e) Gazdálkodáshoz köthető, kezelési egységre vonatkozó konkrét kezelési előírás-javaslatok:

a) Kötelezően betartandó előírások:

A gyepek (több éves parlagok) esetén kötelezően betartandó előírásként a Natura 2000 gyepterületek fenntartásának földhasználati szabályairól szóló 269/2007 (X.18.) Korm. rend. előírásait szükséges alapul venni.

A Hortobágyi Nemzeti Park Igazgatóság vagyongazdálkodásában lévő, haszonbérleti szerződés keretében hasznosított területek hasznosítása során be kell tartani a haszonbérleti szerződésben foglalt előírásokat.

Védett természeti területek esetében a kötelezően betartandó előírásoknál a természet védelméről szóló 1996. évi LIII. törvény előírásait is szükséges alapul venni.

b) Javasolt előírások:

- Kizárólag környezetkímélő besorolású növényvédő szerek alkalmazása engedélyezett. (SZ19).
- Az inváziós gyomok virágzásban történő kaszálása. (GY107).

(f) Élőhelyrekonstrukciós és élőhelyfejlesztési javaslatok:

Javasoljuk, a természetvédelmi kezeléshez nem tartozó, sok esetben a természetvédelmi célokkal ellentétes tevékenységek (gépállomás, törmeléklerakó) megszüntetését a legelő művelési ágban lévő területeknél. Itt az „eredeti” állapot helyreállítása is szükséges.

(g) Gazdálkodáshoz nem köthető kezelési javaslatok:

Utak, vasutak mentén a fásszárú növényzet irtását, vágását csak augusztus 1.- március 1. lehet végezni. Azokon a vasúti szakaszokon, amelyek *Peucedanum officinale* termőhellyel határos, nem végezhető vegyszeres gyomirtás.

(h) Kezelési javaslatok indoklása:

A Natura 2000 terület élőhelyeit és fajait érő káros hatások csökkentése és kizárása fontos feladat. A kezelési egység ilyen jellegű potenciális és aktuális hatásait a javasolt intézkedéssel lehet csökkenteni. Az élőhelyrekonstrukciós javaslatok megvalósulása esetén a pannon szikes sztyeppék és mocsarak (1530*) és a síksági pannon löszgyepek (6250*) közösségi jelentőségű élőhelyek kiterjedése növekedne.

3.2.2. Élőhelyrekonstrukció. és élőhelyfejlesztés

Az élőhelyrekonstrukciós és élőhelyfejlesztési javaslatokat a dokumentáció 3.2.1. fejezetben, a kezelési egységekre vonatkozó kezelési javaslatokkal egységes szerkezetben tárgyalja. Az élőhelyrekonstrukciós javaslatok összefoglalóan a következők:

A KE-2 kezelési egység esetében javasoljuk megvizsgálni, hogy a kezelési egység területén található csatornahálózat mely elemeinek van szerepe a jogszabályok által meghatározott vízgazdálkodási feladatok ellátásában. Azon csatornák vagy csatornaszakaszok felszámolását vagy részleges felszámolását javasoljuk, amelyek napjainkban már funkció nélküliek. Ezeknek a felszámolása, az eredeti domborzati adottságok visszaállítása a kezelési egység területén több jelölő faj és a pannon szikesek jelölő élőhely természetvédelmi helyzetében is jelentős javulást eredményezne a vízellátottsági viszonyok javulásán keresztül. Továbbá a Berettyóújfalu 265 B és a Berettyóújfalu 265 C erdőrészek esetén javasoljuk a művelési ág megváltoztatását legelő művelési ágra, hiszen ezek a területek talajtani adottságaiknál fogva nem alkalmasak megfelelő záródású faállományok fenntartására. Jelenlegi állapotukban is jórészt fátlanok, rajtuk főként szikespusztai és mocsári élőhelyek találhatók. A terület adottságait figyelembe véve (nem vagy nehezen kaszálható felszín) a természetvédelmi kezelés legeltetéssel oldható meg.

A KE-4 kezelési egység esetében javasoljuk az elszántott rét vagy legelő művelési ágú területeken az eredeti művelési ág helyreállítását, mellyel a szomszédos, sokszor közösségi jelentőségű élőhelyek (1530*, 6250*) kiterjedése növekedhetne, illetőleg javasoljuk a szántó művelési ágú területek gyepezését is szintén az előbb említett közösségi jelentőségű élőhelyek kiterjedésének növelése érdekében.

A KE-6 kezelési egységnél megfogalmazott élőhelyrekonstrukciós javaslat a jelölő pannon szikes sztyeppék és mocsarak (1530*) élőhelyek természetvédelmi helyzetének javítását célozza.

3.2.3. Fajvédelmi intézkedések

A tervezési terület jelölő fajainak védelme alapvetően az élőhelyek megfelelő kezelésén keresztül biztosítható a 3.2.1. fejezetben részletezett élőhelykezelési javaslatok alapján. Specifikus fajvédelmi intézkedések nem indokoltak.

Itt egy rövid felsorolást adunk a kezelési egységek által érintett jelölő fajokról.

KE-2: vöröshasú unka (*Bombina bombina*), kiséfűszű aszat (*Cirsium brachycephalum*), nagy tűzlepke (*Lycaena dispar*), nagy szikibagoly (*Gortyna borelii lunata*)

A nagy szikibagoly (*Gortyna borelii lunata*) élőhelyén, a pannon szikes sztyeppék és mocsarak (1530*) közösségi jelentőségű élőhelyekhez sorolható sziki kocsordos gyepeket nem kell mindenáron évente kaszálni, de 3 vagy 4 éves rotációban szükséges. A sávos kaszálás javasolt, mely maximálisan a terület 1/3-át érinti, 3 éves forgó alkalmazásával (vagy esetleg 1/4-ét, 4 éves ciklusokban). Tekintettel arra, hogy a nőstény lepkék füvek hüvelyébe petéznek, ezért a gyep egészének tavaszi/kora nyári kaszálása, és a széna összegyűjtése a fiatal hernyók pusztulását, míg az élőhely késő őszi kaszálása a peték megsemmisülését eredményezné. Továbbá a nőstény példányok leginkább 25-45 cm magasságú – azaz kellően vastag, és erős szárú – füveket választanak a peterakáshoz, ezért a nyár derekán/végén végrehajtott kaszálás sem támogatható akkor, ha a növényzet legalább a rajzási időszak kezdetéig (időjárási körülményektől függően szeptember végéig/október elejéig) nem nő meg ilyen magasságúra. A kezelési egység területén a kaszálást kizárólag a következő időszakban javasoljuk engedélyezni: július 1. – augusztus 20. A magas fűtarlóval történő kaszálás után gyorsabb a növényzet regenerálódása és hamarabb helyreáll az imágók számára optimális, magasabb fűvű élőhelyi struktúra.

A nagy szikibagoly élőhelyeinek legeltetéssel történő kezelése esetén időbeli korlátozást szükséges javasolni, mivel az augusztus második felét követő legeltetés potenciálisan veszélyezteti az imágók sikeres kibújását. A késői, szeptembert követő legeltetés a faj

potenciális peterakó helyeit csökkenti vagy szünteti meg, adott esetben pedig már a lerakott petéket is veszélyezteti. A nagy szikibagoly élőhelyeinek kaszálással történő kezelése esetén a fennhagyott (adott évben kezeléssel nem érintett) területrészt minden esetben úgy javasolt kijelölni, hogy abba a tápnövény területen található tőszámának arányos része essen bele. A kaszálásos területhasználat esetén a kezelt terület vegetációja már nem képes adott évben azt vegetációs struktúrát kialakítani, ami a faj szaporodása számára optimális. A nöstények csak bizonyos egyszikű fajok szeptember-októberre elszáradt virágos szárára petéznek, így önmagában a vegetáció magassága nem meghatározó.

KE-5: vöröshasú unka (*Bombina bombina*), nagy tűzlepke (*Lycaena dispar*), kiscsészke aszat (*Cirsium brachycephalum*)

3.2.4. Kutatás, monitorozás

A Nemzeti Biodiverzitás-monitorozó Rendszer (NBmR) keretében a területen monitorozás nem zajlik.

A tervezés alapját jelentő 1:10.000 léptékű élőhelyterképezés, illetve a jelölő fajokra vonatkozó botanikai és zoológiai felmérés 2016-ban készült el a teljes területre nézve. A további kutatás és monitorozás tekintetében a 2016-os felmérés eredményeit célszerű alapállapotnak tekinteni.

A jövőben szükséges a területen a kijelölés alapjául szolgáló közösségi jelentőségű élőhelyek kiterjedésének és természetességének, valamint a jelölő fajok állományának nyomon követése.

A jelölő élőhelyek monitorozására javasolható 10 évente az NBmR protokoll szerinti élőhelyterképezés elvégzése. Az élőhelyek ennél ritkábban végzett monitorozása vélhetőleg nem ad megfelelő lehetőséget az esetlegesen beinduló negatív folyamatok megváltoztatását célzó idejében történő beavatkozásra. Javasolt a jelölő élőhelyek (1530* - Pannon szikes sztyeppék és mocsarak) állományainak változását is egy-egy mintavételi helyen monitorozni, erre alkalmas módszer a közösségi jelentőségű gyepekre vonatkozó módszertan.

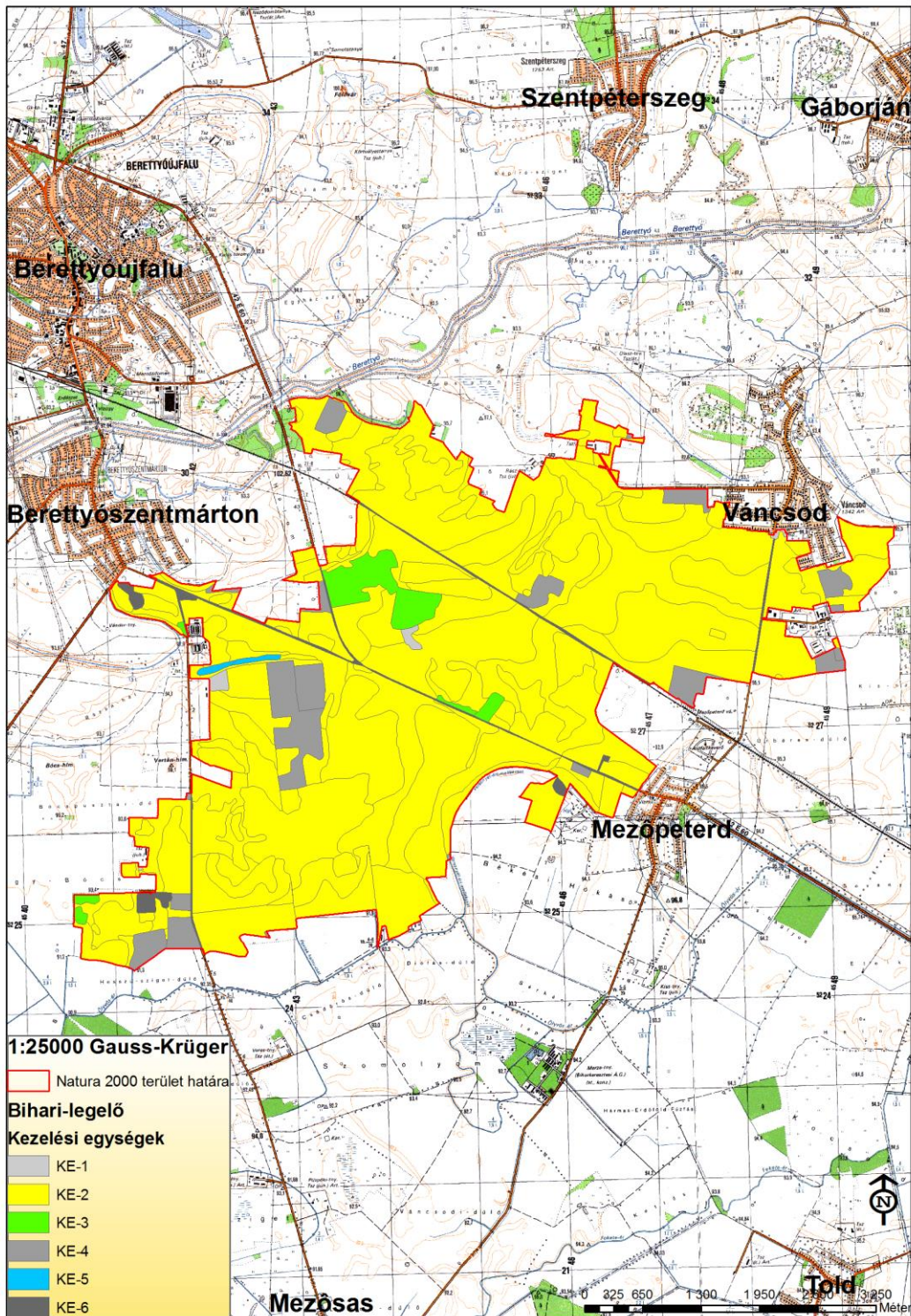
A jelölő kiscsészke aszat (*Cirsium brachycephalum*) állományának felmérését teljes bejárással és az egyedek bemérésével szükséges végezni 10 évente.

A jelölő vöröshasú unka (*Bombina bombina*) monitorozása NBmR protokoll szerint végezhető, 10 évente.

Ugyancsak NBmR protokoll szerint végezhető a jelölő lepkefajok (nagy tűzlepke (*Lycaena dispar*), nagy szikibagoly (*Gortyna borelii lunata*)) állományainak monitorozása, 10 évente.

3.2.5. Mellékletek

A gazdálkodáshoz és egyéb területhasználatához köthető kezelési egységek megjelenítése.

A tervezési terület kezelési egységei. 2017.03.17.

3.3. A kezelési javaslatok megvalósításának lehetséges eszközei a jogi háttér és a tulajdonviszonyok függvényében

A tervezési terület egésze a Bihari-legelő (HUHN20101) kiemelt jelentőségű természetmegőrzési területbe tartozik, továbbá 2352,83 ha-on a Bihar Különleges madárvédelmi terület része, tehát a tervezési területre alapvetően a 275/2004 (X.8.) Kormányrendelet az irányadó.

A tervezési terület 1230,35 ha-on átfed az országos jelentőségű Bihari-sík Tájvédelmi Körzettel, mely területrésze a 4/1998. (II.20.) számú KTM rendeletben foglaltak határoznak meg további szabályokat.

A tervezési terület további 729,37 ha-on a Bihari-legelő Természetvédelmi Terület része, melyre vonatkozóan a 39/2007. (X.18.) KvVM rendelet a Bihari-legelő természetvédelmi terület védettségének fenntartásáról számít irányadónak.

Ezen túl a terület részben az országos ökológiai hálózat magterület (94,47%) részben pufferterület (4,44%), részben pedig ökológiai folyosó (0,89%) övezetével egyaránt átfed. (ld. 1.6. fejezet).

A tervezési területen található szántók jelentős része a Hortobágyi Nemzeti Park Igazgatóság kezelésében, kisebb részben magán tulajdonban van. A Natura 2000 területen található gyepekről általánosságban elmondható, hogy azokon legeltetés, illetve kaszálás folyik. A gyepek java része állami tulajdonban van, akárcsak a kivett területek, csatornák, utak, néhány mocsár és vízfelület is nagyrészt.

A Hortobágyi Nemzeti Park Igazgatóság vagyionkezelésében lévő, haszonbérleti szerződés keretében hasznosított területek hasznosítása során be kell tartani a haszonbérleti szerződésben foglalt előírásokat.

A terület erdőállománya 10 részletben 61,7 hektáron helyezkedik el és az erdőrészek állami és magántulajdonban vannak.

A tervezési terület jelentős része (71,60%) a Magyar Állam tulajdonában és a Hortobágyi Nemzeti Park Igazgatóság vagyionkezelésében van. További 0,22% van állami tulajdonban, egyéb kezelésben. A terület többi része önkormányzati, illetve Dózsa MGSz, Hajnal-99 Földbérelő és Szolgáltató KFT és magántulajdonban található.

A kezelési javaslatok megvalósítása esetén a fentebb összefoglalt körülményeket kell figyelembe venni.

3.3.1. Agrártámogatások

3.3.1.1. Jelenleg működő agrártámogatási rendszerek

Bevezetés

Az Európai Unió mezőgazdasági támogatási rendszere, a közös agrárpolitika (KAP) két pilléren nyugszik: az első pillér (KAP I.) a közvetlen támogatásokat és a piaci intézkedéseket finanszírozza, teljes egészében az Európai Mezőgazdasági Garanciaalap (EMGA) terhére. A második pillér (KAP II.) az unió vidékfejlesztési politikáját szolgálja, melyet az Európai

Mezőgazdasági Vidékfejlesztési Alap (EMVA) regionális vagy nemzeti források társfinanszírozásával működtet.

A Natura 2000 területen gazdálkodók a KAP I. pillér támogatásain túlmenően részesedhetnek a KAP II. pillér forrásaiból is, melyeket a 2014-2020 közötti időszakra Magyarországon a Vidékfejlesztési Program 2014-2020 tartalmaz. A betartandó előírásokat a 2015-2018 között folyamatosan megjelentetett pályázati felhívások foglalják magukba. A 2007-2013 közötti időszakban igénybe vehető támogatások egy részének felhasználása még nem zárult le, az ezekről szóló jogcímrendeletek továbbra is hatályban maradnak mindaddig, amíg történik belőlük kifizetés – ez elsősorban az erdős támogatások esetében fordulhat elő.

A 2014-2020 közötti időszak végéhez közeledve – hasonlóan a 2007-2013 közötti időszak végéhez – átmeneti szabályokat terjesztett elő az Európai Bizottság. Ennek értelmében a 2021. évre egy átmeneti időszakot hirdettek meg, amelyben a KAP II. pillért érintően többek között a terület- és állatlétszám alapú vidékfejlesztési támogatásokat – amelyek jellemzően több éves kötelezettségvállalásúak – meghosszabbíthatja a tagállam. Az átmeneti évben várhatóan a KAP I. pillér alá tartozó közvetlen támogatások is elérhetőek lesznek a jelenlegi feltételek mellett. Az átmeneti szabályok miatt az új tervezési ciklus előre láthatóan 2022-től indul, és 2027-ig tart.

A 2014-2020 között elérhető agrártámogatásokról aktualizált összefoglalás található az állami természetvédelem honlapján:

http://termeszetvedelem.hu/user/browser/File/N2k_fennterv/3_%20mell%C3%A9klet aktualizalt_041219.pdf

Továbbá a Vidékfejlesztési Program 2014-2020 jelenleg elérhető pályázati felhívásai megtekinthetők az alábbi linken: <https://www.palyazat.gov.hu/doc/4523>

A jelenlegi támogatási időszakban a Vidékfejlesztési Program keretében számos olyan intézkedés elérhető, ahol a Natura 2000 területeken gazdálkodók támogatási forrásokhoz juthatnak vagy előnyt élvezhetnek a pontozási rendszerekben.

Legfontosabbak ezek közül a kompenzációs jellegű kifizetések, melyek a gyepterületek és magánerdők esetében érhetőek el. A Natura 2000 gyepterületekre vonatkozó földhasználati szabályok betartása azonban független attól, hogy a gazdálkodó igényelte-e a támogatást vagy sem. Az adminisztratív eszközök tekintetében a Natura 2000 területekre járó kompenzáció ráépül az egyéb elérhető támogatásokra, a gazdálkodók a Natura 2000 intézkedés mellett jogosultak többek között az egységes területalapú támogatásra (SAPS) is.

Az Országos Erdőállomány Adattárban nyilvántartott erdőrésztlet területén felmerülő költségek és jövedelemkiesés ellentételezése céljából a magánkézben lévő, Natura 2000 erdőterületeken történő gazdálkodáshoz kompenzációs támogatás igényelhető, melynek összege az erdő természetességétől, a faállomány korától és összetételétől függően változik.

Az önkéntesen vállalt előírások elsősorban az agrár-környezetgazdálkodás, ökológiai gazdálkodás és az erdészet, erdő-környezetvédelem, természetmegőrzés témakörébe integrálódnak.

Az agrár-környezetgazdálkodási (AKG) kifizetési rendszer olyan önkéntes alapon működő program, amelyben résztvevők az agrár-környezetgazdálkodási célok elérésének érdekében többlet tevékenységek elvégzését vállalják gazdálkodásuk során. Amennyiben a gazdálkodó az adott Natura 2000 gyepterület vonatkozásában kompenzációs támogatás igénybevételére jogosult, úgy a gyepterületeket érintő AKG tematikus előírás csoportok esetén a támogatási összeg a kompenzációs támogatás összegével csökkentésre kerül.

Egyes esetekben az erdőkre lehívható támogatások szektortól függetlenül is igénybe vehetők (pl. természeti katasztrófa (vízkár, szélkár, tűzkár) által sújtott területeken az erdészeti potenciál helyreállítására, másodlagos erdőkárok megelőzésére, illetve erdőszerkezet átalakításához), más esetben az állami és önkormányzati szektor kizárásra került.

Támogatás vehető még igénybe olyan földhasználati intézkedésekre, amelyek gazdálkodáshoz közvetlenül nem kapcsolódnak, ugyanakkor a vidéki táj értékeinek, állat- és növényvilágának fennmaradását szolgálják, és ezáltal növelik a Natura 2000 területek közjóléti értékét, illetve hozzájárulnak a környezetgazdálkodási célok teljesítéséhez (az erdő esetében az erdei ökoszisztémák ellenálló képességének és környezeti értékének növelését célzó beruházásokhoz nyújtott támogatás, a mezőgazdasági területek esetében az élőhelyfejlesztési és vízvédelmi célú nem termelő beruházások).

A tervezési területen elérhető támogatások rövid ismertetése

A jelenleg hatályos Mezőgazdasági Parcella Azonosító Rendszer 2014. évi adatok alapján a Bihari-legelő kiemelt jelentőségű természet-megőrzési terület Berettyóújfalu, Mezőpeterd és Váncsod közigazgatási területeket érintve több fizikai blokkban található. A fizikai blokkok területnagyságának megközelítőleg 90 %-a mezőgazdaságilag támogatható területre esik, melyre agrártámogatás igényelhető. Az azonosítók évenként változnak, így a táblázat csak tájékoztató jellegű. A Mezőgazdasági Parcella Azonosító Rendszer (MePAR) legfrissebb adatai a <https://www.mepar.hu/> honlapon érhetőek el.

MePAR Blokkazonosító	Teljes terület (ha)	Támogatható terület (ha)	KAT
LC32H-Q-11	806,69	776,30	0
L75FH-3-11*	6,40	0,00	0
L032P-K-11	489,22	415,68	KAT20
L06NP-9-11*	2,38	0,00	0
L07VP-J-11*	45,02	43,25	KAT20
L0W2L-9-11*	17,43	12,96	0
L11VP-C-11	37,97	37,97	KAT20
L15FP-3-11	67,44	67,36	KAT20
L1A8P-2-11*	44,43	40,41	0
L248P-V-11	13,95	12,85	KAT20
L2DNP-K-11	44,04	42,88	KAT20
L2H2P-2-11	72,81	70,60	KAT20
L2UVL-4-11	124,27	122,65	KAT20
L3LNP-T-11	33,66	33,10	0
L3MVL-X-11	58,38	55,90	0
L4P2L-7-11	14,30	13,71	KAT20
L4YFL-W-11	13,10	12,86	0
L948P-4-11	87,60	87,34	KAT20
L9TNP-7-11*	9,22	0,00	0
L9UVP-F-11	72,54	63,45	KAT20
L9W2P-P-11	49,47	48,73	0
LA6NP-M-11	304,09	298,04	KAT20
LA7VP-V-11	61,00	48,58	KAT20
LAMVP-9-11*	51,20	43,88	KAT20
LAQ8P-R-11*	13,18	12,07	KAT20
LARFP-1-11	146,81	140,82	KAT20
LATNP-8-11	3,56	2,51	KAT20
LAW2H-J-11	59,05	58,93	-
LC92H-X-11	8,36	8,16	0
LCEVP-4-11	45,89	45,89	0
LE0NL-E-11*	124,97	112,78	KAT20
LE32H-T-11	3,57	0,00	0
LEA8D-5-11	9,83	8,66	KAT20
LF6ND-F-11*	33,43	29,27	0
LF92L-5-11	5,08	0,00	-
LFA8L-D-11	37,59	37,53	0

LFP2H-F-11*	40,47	39,46	0
LFTNH-6-11	42,77	42,42	0
LFX8H-W-11*	41,34	40,86	0
LFYFH-5-11	10,91	10,70	0
LHMVD-5-11*	8,45	3,22	KAT20
LHMHVH-8-11*	7,71	7,38	0
LHP2H-H-11*	5,43	4,88	0
LHQ8H-Q-11*	48,01	45,35	-
LLUVH-K-11	41,71	41,61	0
L01PU-9-11*	30,31	0,00	0
L01VD-1-11*	24,38	0,00	0
L01VP-A-11*	20,31	0,00	0

* Az adott MEPAR-blokknak nem a teljes területe fed át a Natura 2000 terület területével.

A fizikai blokkban gazdálkodó mezőgazdasági termelők számára az alábbi agrártámogatási források érhetőek el:

Egységes területalapú támogatás (SAPS):

A támogatás mértékéről évente a vidékfejlesztésért felelős miniszter dönt miniszteri rendeletben. A támogatás igénybevételének feltétele, hogy a gazdálkodó maradéktalanul tartsa be az 50/2008. (IV.24.) FVM rendeletben foglaltakat, amely a Helyes Mezőgazdasági és Környezeti állapot feltételrendszerét tartalmazza.

2015-től önállóan nem, csak a zöldítés támogatással együtt igényelhető.

Zöldítés támogatás:

A zöldítés keretében elnyert támogatási összeget kifejezetten az éghajlat és a környezet szempontjából előnyös mezőgazdasági gyakorlatokra kell fordítani. Elsődleges célja, hogy a mezőgazdasági tevékenységet végzők egyre nagyobb mértékben járuljanak hozzá a mezőgazdaság alapját is képező környezet és természeti erőforrások megőrzéséhez.

A zöldítés három különböző gyakorlat összessége: állandó gyepterületek fenntartása; terménydiverzifikáció (azaz a növénytermesztés diverzifikálása, változatosabbá tétele), illetve az ökológiai jelentőségű területek kijelölése (EFA). A zöldítés három gyakorlata nem minden esetben különül el egymástól.

Fontos, hogy a zöldítés támogatást csak az egységes területalapú (SAPS) támogatással érintett területek után lehet igényelni.

Agrár-környezetgazdálkodási kifizetés (VP-4-10.1.1-15 és VP-4-10.1.1-16.)

Középhosszú távú támogatási rendszer, melynek feltételeit a Vidékfejlesztési Program keretében meghirdetett pályázat szabályozza. A támogatás fő céljai a vidéki területek fenntartható fejlődésének támogatása, a környezet állapotának megőrzése és javítása, a mezőgazdasági eredetű környezeti terhelés csökkentése, környezetvédelmi szolgáltatások biztosítása, a természeti erőforrások fenntartható használatán alapuló mezőgazdasági gyakorlat erősítése. Kiemelten kívánja továbbá támogatni a biodiverzitás megőrzését a természetes életkörülményeik között (a gazdaságban), a természet, a víz, és a talaj védelmét a termőhelyi adottságoknak megfelelő termelési szerkezet kialakításával, a környezettudatos gazdálkodás és fenntartható tájhasználat kialakításával.

Az AKG 2015 felhívás esetében a gazdálkodók 16 különböző tematikus előíráscsoportból (TECS) választhattak a támogatási kérelmeik összeállításánál. A 16 TECS-ből 4 horizontális, 12 pedig zonális előíráscsoport volt. A különbség a két kategória között az, hogy míg a horizontális TECS-ek az adott földhasználati kategóriának megfelelően az országban **bárhol** igényelhetők, addig a zonális TECS-ek igénylései a földhasználati kategórián belül **adott területi lehatároláshoz** kötöttek (pl. MTÉ területek). Az AKG 2016 felhívás esetében

két horizontális TECS: a horizontális szántó és a horizontális ültetvény került meghirdetésre.

Az agrár-környezetgazdálkodási intézkedések zonális természetvédelmi tematikus előírás csoportjai (Magas Természeti Értékű Területek (MTÉT)) minden esetben egy adott helyen jellemző természet- és környezetvédelmi probléma kezelésére jöttek létre. A program keretében támogatják a területen gazdálkodókat a természetkímélő gazdálkodási módok kialakításában és fenntartásában olyan gazdálkodási előírásokkal, melyek önkéntes vállalásáért és teljesítéséért területalapú, vissza nem térítendő kifizetés illeti meg a gazdálkodót.

Az igényelhető célprogramok során támogatás igényelhető a szántóföldi növénytermesztés, gyepterületgazdálkodás, illetve a természetvédelmi célú gyeptelepítés támogatására.

Kötelező földhasználati előírások ellenértékéért igényelhető kompenzációs jellegű kifizetések

A Natura hálózat gyepterület hasznosítású területeire a 269/2007. (X. 18.) Korm. rendelet a Natura 2000 gyepterületek fenntartásának földhasználati szabályairól értelmében speciális földhasználati előírások vonatkoznak, melyek betartása többletköltséget, illetve bevételkiesést jelentenek a gazdálkodók számára. A Vidékfejlesztési Program keretében pályázható „VP4-12.1.1-16. - Natura 2000 mezőgazdasági területeknek nyújtott kompenzációs kifizetések” kompenzációs támogatás ezeknek a többletköltségeknek, valamint kieső bevételeknek az ellentételezésére szolgál.

Ehhez hasonlóan létezik a Vidékfejlesztési Program keretében erdős területekre vonatkozó „VP4-12.2.1-16 - Natura 2000 erdőterületeknek nyújtott kompenzációs kifizetések” támogatás is. A Natura 2000 irányelveket érvényre juttató jogszabályok végrehajtásával érintett, az Országos Erdőállomány Adattárban nyilvántartott, magánjogi tulajdonban lévő Natura 2000 erdőterületeken történő gazdálkodáshoz a felmerülő költségek és jövedelem kiesés ellentételezésére az erdő természetességétől, a faállomány korától és összetételétől függően évente, változó összegű kompenzációs támogatás igényelhető.

Erdő-környezetvédelmi kifizetések

A Vidékfejlesztési Program keretében meghirdetett „VP4-15.1.1-17 - Erdő-környezetvédelmi kifizetések” pályázat célja a tudatos erdő-környezetvédelmi gazdálkodási módok elterjesztése, a fafajok adaptációs készségének növelése, az egyes területeken az erdőtípus, fafajösszetétel, illetve gazdálkodási mód megváltoztatása. A kiírás alapján kizárólag magánjogi erdőgazdálkodó és települési önkormányzat kaphat támogatást a jogerős erdőtervvel rendelkező, Országos Erdőállomány Adattárban szereplő erdőrészletben történő örökterület erdőgazdálkodásra, erdőállományok kézimunka igényes ápolására, illetve természetkímélő anyagmozgatásra.

Ökológiai gazdálkodásra történő áttérés, ökológiai gazdálkodás fenntartása

A „VP-4-11.1.-11.2.-15 Ökológiai gazdálkodásra történő áttérés, ökológiai gazdálkodás fenntartása (ÖKO 15) és VP-4-11.1.-11.2.-18 Ökológiai gazdálkodásra történő áttérés, ökológiai gazdálkodás fenntartása (ÖKO 18)” pályázat célja egyrészt a konvencionális területek ökológiai művelés alá vonásának ösztönzése, másrészt az ökológiai művelésbe vont területeken a gazdálkodási mód fenntartása, melynek feltételeit a Vidékfejlesztési Program keretében meghirdetett pályázat szabályozza.

Agrár-erdészeti rendszerek létrehozása

A VP5-8.2.1-16 számú felhívás célja a fásítások, mezővédő erdősávok rendszerének kialakítása, fás legelők területének növelése a jelenlegi erdőzónában és az alföldi erdőssztyepp területeken, hozzájárulva a mezőgazdasági és az állattenyésztési termelékenység

növeléséhez.

Erdősítés támogatása

A VP5-8.1.1-16 számú célja a klímaváltozás hatásainak csökkentése, a szél és vízerózió elleni védekezés, valamint a faanyag, mint környezetbarát nyersanyag és megújuló energiaforrás iránti növekvő igény kielégítése érdekében az erdőterület növelésének támogatása.

Az erdei ökoszisztémák ellenálló képességének és környezeti értékének növelését célzó beruházások

A VP5-8.5.1.-16 számú felhívás a meglévő erdő természetességi állapotához képest magasabb természetességi állapotú, vagy a sarjeredetű állomány helyett magasabb ökológiai értékű, legalább azonos természetességű, nem sarj eredetű állomány létrehozását kívánja előmozdítani.

Erdészeti genetikai erőforrások megőrzése

A VP4-15.2.1.1-16 számú felhívás célja a klíma rezisztens fajok biztosítása, fajok evolúciós potenciáljának fenntartása a genetikai változatosság megőrzése a fajok alkalmazkodóképességének érdekében.

Erdészeti, genetikai erőforrások fejlesztése

A VP4-15.2.1.2.-17 számú felhívás célja a magyarországi erdészeti fajok genetikai erőforrásainak megőrzésével a meglévő genetikai változatosságot, mint az alkalmazkodóképesség alapját és fajok evolúciós potenciálját hosszútávon megvédje és fenntartsa.

Az erdőgazdálkodási potenciálban okozott erdőkárok megelőzése

A VP5-8.3.1-17 számú erdőgazdálkodás biztonsága érdekében szükséges fokozott figyelmet fordítani az erdőtüzek kialakulásának megelőzésére – a pályázati felhívás ehhez biztosít megfelelő támogatást.

Az erdőgazdálkodási potenciálban okozott erdőkárok helyreállítása

A VP5-8.4.1.-16 számú támogatás célja az erdőtüzek vagy egyéb természeti katasztrófák – az éghajlatváltozással összefüggő eseményeket is beleértve és a katasztrófaesemények által károsított erdőgazdálkodási potenciál helyreállítása.

Erdei termelési potenciál mobilizálását szolgáló tevékenységek

A VP5-8.6.2-16 számú felhívás célja az erdők gazdasági értékének növelése olyan erdészeti beavatkozásokkal, amelyek által az erdők nagyobb mértékben képesek ellátni gazdasági értékteremtő funkciójukat.

Ide kell érteni azokat a beavatkozásokat is, amelyek hatásai nem azonnal, hanem a jövőben várható fahasználatok során tapasztalhatók.

Az erdei ökoszisztémák térítésmentesen nyújtott közjóléti funkcióinak fejlesztése

A VP4-8.5.2.-17 számú felhívás célja, hogy a magyar erdők közjainak ingyenes elérhetőségének lehetősége jelentősen bővüljön.

Erdészeti technológiákra, valamint erdei termékek feldolgozására és piaci értékesítésére irányuló beruházások

A VP5-8.6.1-17 számú felhívás célja az erdőgazdálkodás hatékonyságának javításához és a természetközeli erdőgazdálkodási módok elterjedéséhez szükséges eszközök és géppark kialakításának ösztönzése, valamint az erdei termékek és melléktermékek gazdasági

hasznosításához szükséges elsődleges feldolgozást szolgáló gépek és berendezések biztosítása, beleértve a lokális megújuló energiarendszer kiszolgálást, faipari feldolgozás előkészítését szolgáló gépeket, technológiát is.

Nem termelő mezőgazdasági beruházások

A Vidékfejlesztési Program keretében a „VP4-4.4.1-16. - Élőhelyfejlesztési célú nem termelő beruházások” pályázat alapján támogatás vehető igénybe olyan földhasználati intézkedésekre, amelyek gazdálkodáshoz közvetlenül nem kapcsolódnak, ugyanakkor a vidéki táj értékeinek, állat- és növényvilágának fennmaradását szolgálják, ez által növelik a Natura 2000 területek közjóléti értékét, illetve hozzájárulnak a környezetgazdálkodási célok teljesítéséhez.

Vízvédelmi célú nem termelő beruházások kivitelezése

Ugyancsak a Vidékfejlesztési Program keretében van lehetőség pályázni vízvédelmi célú nem termelő beruházások kivitelezésére. A „VP4-4.4.2.1-16 - Vízvédelmi célú nem termelő beruházások: létesítmények kialakítása, fejlesztése”, illetve a „VP4-4.4.2.2-16 - Vízvédelmi célú nem termelő beruházások: vízvédelmi és vizes élőhely létrehozása, fejlesztése” támogatások alapvető célja területi vízviesszatartás elősegítése, illetve a felszíni és a felszín alatti víztesteket érő terhelések, szennyezések csökkentése, megakadályozása, mind az éghajlatváltozással összefüggő problémák minimalizálása, mind a biodiverzitás megőrzése, mind a vizeink mennyiségi és minőségi védelmének biztosítása céljából.

3.3.1.2. Javasolt agrártámogatási rendszer

Kifejezetten Natura 2000 területekre jelenleg a Natura 2000 gyep- és erdőterületekre vonatkozóan létezik kompenzációs kifizetés, azonban egyéb természetvédelmi szempontból fontos élőhelyre (láprét, vizes élőhelyek stb.) kidolgozott földhasználati előírás, illetve ez alapján kompenzációs kifizetés nincs hatályban. Ebből adódóan nincsenek speciális faj és élőhelyvédelmi intézkedések.

A Natura 2000 gyepterületekre vonatkozó jelenlegi földhasználati előírások általános értelemben olyan gyephasználatot támogatnak, amely országos léptéket tekintve általában szükségesek a gyeppek természetességének megőrzéséhez. Ugyanakkor általánosságukból következően nem képesek kezelni olyan helyi és speciális problémákat, amelyek éppen a jelölő értékek miatt fontosak, egyes kivételes esetekben akár ellent is mondhatnak a Natura 2000 célkitűzéseknek. A fenntartási terv egyik szerepe éppen azoknak a lokális kezelési feladatoknak a meghatározása, amelyek támogatási rendszerbe való beépítése a Natura 2000 célkitűzések szempontjából szükséges.

A jelenlegi agrártámogatási rendszer további jelentős korrekcióra szoruló hiányossága, hogy nem ösztönzi a természetvédelmi szempontból fontos gazdálkodói beavatkozásokat a nem hasznosított mezőgazdasági területeken. Egyúttal nem is teszi érdekeltté a gazdálkodót abban, hogy azok a nem hasznosított mezőgazdasági területek, amelyek éppen a hasznosítás hiánya miatt őriznek értékes közösségi jelentőségű élőhelytípusokat, fajokat - megfelelő (vagy jobb illetve nagyobb) állapotban és kiterjedésben fennmaradjanak.

Mivel ezek a területek rendszerint nem támogatható területrészek, így a támogatható terület maximalizálása érdekében a gazdálkodók gyakran eltüntetik a szegélyvegetációt, cserjéseket, kaszálják az értéktelen szénát adó, vagy vízállásos területeket is, amelyeken korábban nem folytattak intenzív jellegű gyepgazdálkodást. Ez a helyzet úgy javítható, ha agrártámogatás lesz igényelhető a nem művelt területekre, azaz nemcsak a kivett művelési ágú területekre, hanem a művelés alatt álló területek egyes részterületeire is.

Az erdőterületek vonatkozásában a jelenlegi természetvédelmi szempontokat elősegítő

támogatási rendszer szinte kizárólag magánerdőgazdálkodók számára elérhető. Támogatás igénybevételére nem jogosult önkormányzat, költségvetési szerv, valamint az a gazdálkodó szervezet, amelyben a Magyar Állam tulajdoni hányada eléri vagy meghaladja az 50%-ot. Ennek következtében az állami tulajdonú erdőben igen csekély lehetőség nyílik arra, hogy a Natura 2000 elvárásokkal összhangban levő természetvédelmi célok érvényesüljenek. Szükséges lenne ezért olyan támogatási formákat és konstrukciókat kidolgozni és alkalmazni, amelyek állami erdőben is lehetővé tesznek bizonyos – erdőgazdálkodási, továbbá nem is okvetlenül az erdőgazdálkodás szűken vett körén belül értelmezhető, de erdőterületen történő – beavatkozásokat.

A Natura 2000 területek közötti koherencia biztosítása érdekében fontos lenne a természeti területek és az ökológiai hálózatba tartozó területek kedvező állapotának megőrzése a Natura 2000 területeken kívül is. A fenti problémára megoldás lehet, ha a természetvédelmi szempontból értékes, de gazdaságosan nem művelhető területek is legalább minimális mértékben támogathatóak lennének, ezáltal nem lennének teljesen haszontalanok a tulajdonosok, földhasználók számára.

A támogatási rendszer kialakítása során figyelembe kellene vennie a támogatásra benyújtott terület természetvédelmi értékességét, sajátos ökoszisztéma szolgáltatásait, az ott megtalálható, elkülönülő élőhelyfoltok természetességi értékét és a jó természetességű területeken vagy részterületeken azoknak a fennmaradását segítő gazdálkodást, vagy akár a „nem beavatkozást” kellene ösztönözni, az inváziós fajok eltávolítására vonatkozó tevékenység kivételével.

3.3.2. Pályázatok

A tervezési területre a természetvédelmi célkitűzések megvalósításával kapcsolatban folyamatban van egy „*Pusztai tölgyesek és puhafaligetek természetvédelmi rekonstrukciója a HNPI működési területén*” (pályázati azonosító KEHOP-4.1.0-15-2016-00037) elnevezésű Környezet és Energetikai Hatékonyság Operatív Program keretében megvalósuló pályázat, melynek célja a tájba illeszkedő őshonos fajokból álló természetes vagy természetközeli élőhelyek rekonstrukciója, rekreációja, amely elősegíti a természeti értékek hosszú távú fennmaradását, a leromlott területek rehabilitációját, valamint kedvező életfeltételek és élőhelyek kialakítását. A cél a munkáltok során olyan természetes, kis mértékű emberi beavatkozással is fenntartható rendszerek létrehozása, amelyek illeszkednek a tájba és figyelembe veszik a Natura 2000 és védett növény és állatfajok környezeti igényeit, annak érdekében, hogy populációik számára kedvező feltételeket teremtsünk.

A pályázat keretében tervezett beavatkozások: irtási munkálatok; erdőtelepítések; fás legelő létrehozása; tartós igénybevétel, művelési ág váltás; kerítésépítés.

3.3.3. Egyéb

A tervezési területre nincs egyéb javaslat.

3.4. A terv egyeztetési folyamatának dokumentációja

3.4.1. Felhasznált kommunikációs eszközök

Ld. a 3.4.2. pont alatti táblázatban.

3.4.2. A kommunikáció címzettjei

Felhasznált kommunikációs eszközök:	Kommunikáció címzettjei:	Időpont, helyszín	Egyéb információ
Egyeztető fórum	<ul style="list-style-type: none"> ● gazdálkodók ● a Natura 2000 területtel érintett földrészletek tulajdonosai és vagyongazdálkodói ● a Natura 2000 területen illetékességi vagy működési területtel rendelkező területi államigazgatási szervek és települési önkormányzatok ● egyéb indokolt célcsoport: helyi lakosság 	2017.04.27. (Berettyóújfalu)	Résztevők száma: 18
Önkormányzati közzététel	<ul style="list-style-type: none"> ● gazdálkodók ● a Natura 2000 területtel érintett földrészletek tulajdonosai és vagyongazdálkodói ● a Natura 2000 területen illetékességi vagy működési területtel rendelkező területi államigazgatási szervek és települési önkormányzatok ● egyéb indokolt célcsoport: helyi lakosság 	2017.04.18-05.05. (Berettyóújfalu, Mezőpeterd, Váncsod)	Kifüggesztés darabszáma: 3
Honlap	<ul style="list-style-type: none"> ● gazdálkodók ● a Natura 2000 területtel érintett földrészletek tulajdonosai és vagyongazdálkodói ● a Natura 2000 területen illetékességi vagy működési területtel rendelkező területi államigazgatási szervek és települési önkormányzatok ● egyéb indokolt célcsoport: helyi lakosság 	2017.04.12-től meghatározott ideig letölthető volt	http://www.emisszio.hu/n2
Érintettek levélben vagy e-mailben történő megkeresése és tájékoztatása	<ul style="list-style-type: none"> ● a Natura 2000 területen illetékességi vagy működési területtel rendelkező területi államigazgatási szervek és települési önkormányzatok 	2017.04.12-21. között	Kiküldött értesítések darabszáma: 256 levél + 176 e-mail

A kommunikáció szervezése, lebonyolítása, tartalma:

1. Az egyeztető fórum időpontjának és helyszínének egyeztetése megtörtént az érintett szakmai tervezőkkel, természetvédelmi őrkkel és a tájegységvezetővel, valamint a fórum helyszínének otthont adó Berettyóújfalu város Polgármesteri Hivatalával (2017. április).
2. A fenntartási terv letölthetővé vált és a véleményezhetőségről cikk jelent meg a kommunikációban résztvevő E-misszió Egyesület honlapján (2017.04.12).
3. Az érintett önkormányzatok (Berettyóújfalu, Mezőpeterd, Váncsod) 2017.04.18. - 05.05. között 10 napra kifüggesztették a fenntartási tervet.
4. Az érintettek jelentős köre a fenntartási terv társadalmi egyeztetésének folyamatáról, a tervek véleményezhetőségéről, a véleményezés módjairól és határidejéről postai levélben (és/vagy e-mailben) értesítésre került. Az értesítő levelek célcsoportok szerinti egyedi összeállítással kerültek kiküldésre (2017.04.12-21. között) és tartalmazták a véleményezéshez szükséges információkat (terület kód, név, érintett települések, véleményezési határidő, egyeztető fórum időpontja stb.). A címzettek köre, az értesítés módja, a tőlük érkezett válaszok, valamint a rájuk adott tervezői válaszok a 4. sz. mellékletben találhatóak.
5. Az érintettek felé meghirdetett időpontban és helyszínen, 2017.04.27-én 14:00 órai kezdéssel Berettyóújfalu város Polgármesteri Hivatalának I. emeleti kistermében (4100 Berettyóújfalu, Dózsa Gy. u. 17-19.) az egyeztető fórum megtartásra került, melyről emlékeztető és fotó dokumentáció készült. A fórumon 18 fő vett részt.

6. A beérkezett véleményeket és észrevételeket a kommunikációban közreműködő szakértő összefoglalta, és a tervekészítő, valamint a Hortobágyi Nemzeti Park Igazgatóság részére eljuttatta.

3.4.3. Egyeztetés hatósági és területi kezelő szervekkel

Társadalmi egyeztetést követően 13 címzett részéről érkezett visszajelzés a Natura 2000 fenntartási tervvel kapcsolatban. A legtöbb véleményt megyei szervek küldték meg. Emellett voltak országos, régiós, megyéken túlnyúló hatáskörű szervek, önkormányzatok, Natura 2000 támogatást felvevő, magántulajdonos, vadásztársaság is a véleményezőkhöz. A Hortobágyi Nemzeti Park Igazgatóság is részt vett a fenntartási terv egy részének elkészítésében. A legfontosabb beérkezett vélemények a 3.4.3.1. táblázatban láthatók.

3.4.3.1. A legfontosabb beérkezett vélemények:

Kommunikáció címzettje	Alkalmazott eszköz	Visszajelzett? (tartalom)	Hogyan?	Beépült a tervbe?	Hogyan? Ha nem épült be, miért?
Hajdú-Bihar Megyei Kormányhivatal	- levél, és/v. email értesítés - kifüggesztés - honlap - egyeztető fórum	Igen [Állami főépítész] (- A terv nem tartalmaz az épített környezetre vonatkozó megállapításokat, nem derül ki, hogy van-e ilyen elem. - Javasol kiegészítést az érintett települések településszerkezeti tervének, HÉSZ szabályozási tervének és a valós területhasználatok térképi bemutatásával, s ebből fakadó javaslatokkal. - Véleménye szerint a fent. terv célkitűzéseit a települések településrendezési eszközeiben lehet és kell érvényre juttatni.)	levélben	Részben	Az épített környezet és a valós földhasználat az élőhelyterképezést megalapozó terepi felmérés során az élőhelyfoltok lehatárolásánál figyelembe lett véve. Az alkalmazott módszer – Általános Nemzeti Élőhelyosztályozási Rendszer – élőhelycsoportjai közül az Agrár élőhelyek és az Egyéb élőhelyek csoportokon belül több mint 20 élőhely biztosítja ennek a lehetőségét. Jelen fenntartási tervben nem jelennek meg a kezelési egységek leírásánál az épített környezet elemeire vonatkozó információk, mivel nem kerültek lehatárolásra olyan élőhelyfoltok, amelyeknél az épített környezet lenne meghatározó. Az 1.7.2. pont alatt a Településrendezési eszközök alcím alatt a vonatkozó szabályozási tervek és építési szabályzatok hivatkozva vannak.
HB M-i Kormányhivatal, Debreceni Járási Hivatal Építésügyi és Örökségvédelmi Osztály	- levél, és/v. email értesítés - kifüggesztés - honlap - egyeztető fórum	Igen (- A területen régészeti lelőhely található. - Felhívja a figyelmet a 2001.LXIV.trv. 3.§-ra [kulturális örökség védelme], a 9. és 10.§-ra [elkerülés, mértékletes igénybevétele],	Levélben	Részben	A levélben említett szempontok figyelembevétele az esetleges beruházásokat megelőző engedélyeztetési folyamat során biztosított.

Kommunikáció címzettje	Alkalmazott eszköz	Visszajelzett? (tartalom)	Hogyan?	Beépült a tervbe?	Hogyan? Ha nem épült be, miért?
		eredeti helyen való megőrzés], a 19.§-ra [földmunka elkerülése, a mentő feltárás költségei]. - Kéri rögzíteni a tervben a Miniszterelnökség nyilvántartásában szereplő aktuális adatokat. - Az elfogadott tervet kéri megküldésre.)			
Tiszántúli Vízügyi Igazgatóság	- levél, és/v. email értesítés - kifüggesztés - honlap - egyeztető fórum	Igen (- A terv nem tartalmaz olyan szövegrészt, amellyel kapcsolatban szót emelne. - Ismerteti igazgatóságuk érintettségét a területen [Veresnyéléri- Szomolyomi-Pétek-Halmi- Szűcs-féle-csatona. Belvízvédelmi szakasz: 09.09]. - Hivatkozik korábbi természetvédelmi korlátozásokra, amelyek akadályozták feladatai ellátásában. - Hivatkozik hatályos jogszabályokra [1995.LVII.trv.16.§., 120/1999.Korm.rend.3.§.] és kéri a tervet úgy véglegesíteni, hogy a fennt. terv előírásai ne korlátozzák a jogszabályokban rögzített feladataik elvégzését [részletesen felsorolja őket].)	Levélben	Részben	A levélben említett szempontok a tervekészítő véleménye szerint nem ütköznek a fenntartási tervben megfogalmazott javaslatokkal.
Azon földrészletek magánszemély tulajdonosai, amelyek a tervezési területen belül érintettek a jelölő élőhelyeket és fajokat, valamint kiemelt természeti értéket és/vagy konfliktusforrást hordozó, természetvédelmi szempontból legfontosabbnak ítélt területrészekben (12 levél).	- levél, és/v. email értesítés - kifüggesztés - honlap - egyeztető fórum	Igen (- A 2013-ban zajlott földbérleti pályázat során korábbi bérlők, helyi, állattartó emberek nem kaptak bérletbe földet, viszont távol élő, állattartással korábban nem foglalkozó, állattal nem rendelkező emberek kaptak. Az új bérlők elhanyagolják a területeket. A helyi gazdálkodók egy része tönkrement. - Nem lehet idén igényelni támogatást KAT-ra. - Egyes terület szárazak [szikes legelők], más területekre meg károsan rá van engedve a víz [szántók, erdők].	Fórumon	Részben	A földbérleti pályázat kapcsán felmerült problémákkal kapcsolatban a tervekészítő nem tud felvilágosítást adni. Az elszántásokat a tervekészítő is problémának tartja, ezért a művelési ágnak megfelelő állapot helyreállítására javaslatot tesz a tervben (KE-4).

Kommunikáció címzettje	Alkalmazott eszköz	Visszajelzett? (tartalom)	Hogyan?	Beépült a tervbe?	Hogyan? Ha nem épült be, miért?
		<ul style="list-style-type: none"> - A szomszéd beleszánt a gyepjébe. - Érdeklődik, kaphat-e engedélyt egy ideiglenes épület [birkák számára szállás] felhúzására. - Többen érdeklődnek a részletes szabályozás felől: mit lehet vetni a szántóföldön, mennyi támogatás fog járni, kell-e engedély a kaszálásra stb.) 			

3.4.3.2. A legfontosabb észrevételek, amelyek alapján a terv módosításra került:

A terv nem került módosításra.

AGRÁRMINISZTERIUM

Nyilatkozat

A HUHN20101 Bihari-legelő kiemelt jelentőségű természetmegőrzési terület Natura 2000 fenntartási terve megfelel az európai közösségi jelentőségű természetvédelmi rendeltetésű területekről szóló 275/2004. (X. 8.) Kormányrendelet 4. §. (4) bekezdésben foglalt tartalmi és formai követelményeknek. A Natura 2000 fenntartási tervet a Natura 2000 fenntartási tervek Szakmai Bizottsága elfogadta.

A HUHN20101 Bihari-legelő Natura 2000 területre vonatkozó fenntartási tervet, az agrárminiszter megbízásából, jóváhagyta:

Balczó Bertalan

természetvédelemért felelős helyettes államtitkár

Budapest, 2021. január „13.”